

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelseskraft

til

den offentlige Examen

i

Odense Cathedralsskole

den 19de—30de Juli 1850,

af

Prof. Mag. **N. J. F. Henriksen,**
Skolens Rector.

Indhold.

1. Om Skolens Stipendier og Legater.
2. Skoleefterretninger.

O d e n s e .

Trykt i Fyens Stiftsbogtrykkeri hos M. C. Hempel.

B i d r a g

til

Odense Cathedralskoles Historie.

Andet Hefte.

Om Skolens Stipendier og Legater.

Denſe Cathedralſkole er viſtnok den rigeſt doterede Skole i Landet med Henſyn til Underſtøttelſer for de den beſøgende Diſciple og derfra dimitterede Studenter. I ældre Tid flød den mindſte Deel af hvad Diſciplene oppebare under deres Skolegang, af private Legater, hvilke indtil Begyndelſen af dette Aarhundrede for Skolens Vedkommende ikke vare meget betydelige. Diſciplenes „Beneficia“ beſtode dengang fornemmelig i Koſten og ſenere Koſtpenge fra Kloſteret eller Hoſpitalet (det ſenere ſaakaldte Communitet) oprindelig for 30—36 Perſoner, efterhaanden for mange flere, hvortil ved Frederik d. 2dens Fundats af 5te Marts 1571 var henlagt 43 Sognes Kongetiende; endvidere nød de en Part af Skolens egne Kongetiender, Degnepengene, en Trediedeel af Liigpengene ſamt Tablepengene fra St. Knuds Kirke for to Ugedage. Endelig havde enkelte Diſciple endnu Godtgjørelſe for viſſe dem ſærſkilt paalagte Beſtillinger. Ligeſom diſſe Indtægter i og for ſig vare ſtore, ſaaledes forſloge ogſaa Pengene dengang langt mere end nu; men paa den anden Side erholdt de meſt trængende Diſciple juſt derfor ikke en Underſtøttelſe, der ſtod i Forhold til diſſe Indtægter, men Beneficierne fordeeltes dengang med ſaa Undtagelſer imellem ſamtlige Diſciple, de i de høiere Lectier værende erholdt den ſtorre Part og næſten alle Legater, og Meget anvendtes til dem, ſom ikke vare trængende eller værdige dertil. Fri Skolegang havde alle Diſciple. I nyere Tid er, ſom bekiendt, ſteet ſtor Forandring heri, idet alle kongelige

Gaver og de Indtægter, som fulgte af Kirkeopvarningen, ere bortfaldne som Beneficier for Disciplene, og Stipendierne, hvortil kun værdige og trængende Disciple, men af alle Skolens Classer, have Udgang, udredes nu udelukkende af private Legater, der deels fra først af ere stienkede til Skolen, deels Tid efter anden ere blevne henlagte dertil ved Ophævelse eller Indlemmelse af beslægtede Dannelsesanstalter i Fyen. Men selv disse private Legaters Midler udgjøre nu saa store Capitaler, at Skolen, endog efterat 480 Rdl. aarlige Renter af disse Capitaler i Slutningen af forrige Aar ere blevne unddragne Stipendiekassen og henlagte for Fremtiden til Skolekassen, endnu kan anvende aarlig henved 1500 Rdl. til Understøttelse og Opmuntring for sine trængende og værdige Disciple og de derfra dimitterede Studerende ved Universitetet. Men at Skolen er istand til at anvende en saa anseelig Sum til dette Diemed, skyldes for en stor Deel min Formands, Jubeloldingen Prof. Saxtorphs utrættelige Bestræbelser for først under vanskelige Forhold at vindicere Disciplene og bevirke affondret fra Skolens almindelige Midler Alt hvad der havde sin Oprindelse fra privat Godgjørerenhed, og siden hans Nidkjærhed for at værne om disse private Gavers Anvendelse efter deres oprindelige Bestemmelse samt hans uforsværgne Iver for at bidrage til at sikke de samme Midlers Bevarelse og fremme deres Forøgelse. Ham bør Skolens Ungdom ære og hartad betragte som Legaternes anden Stifter, forsaavidt han ved sine Undersøgelser og Reclamationer bevirkede, at mange Gaver af Fortidens Belgjørerere, som syntes at være tabte, bleve restituerede, ligesom han ogsaa ved sin Udholdenhed i at forsøgte Stipendiernes Sag bragte det dertil, at en stor Deel af de Summer, der i Tidens Længde vare fremkomne ved Besparelser af Renter og fordeelagtige Omsætninger af Legatcapitaler,

og i en Række af Aar havde været indlemmede i Skoletasjen, bleve gjengivne Legaterne.

En kort Beretning om Odense Cathedralsskoles Stipendievæsen er, vistnok efter Prof. Sartorps Meddelelser, optagen i Selmers akademiske Tidender 3die Aarg. 3die S. S. 262 ff, og til denne Beretning vil jeg kunne referere mig i nogle Punkter; den angaaer isvrigt hovedsagelig Stipendiefondens Regulering i Aaret 1828 uden synderlig at gaae ind paa Legaternes ældre Historie og uden at gjøre Fordring paa Fuldstændighed. Meget er ogsaa siden den Tid, da hiin Beretning blev skreven, forandret i Legaternes Status, og de seneste Aar have medført ikke faa eller ubetydelige Modificationer i Bestemmelserne om deres Anvendelse. Deels paa Grund heraf deels for at opfriske Mindet om hensarne Medborgeres Godgjørenhed i en Tid, der er saa tilbøielig til at nivellere Alting, har jeg følt mig opfordret til just nu at gjøre Skolens Stipendievæsen til Gjenstand for en udførligere Behandling.

Skolebeneficierne, hvis eneste nærværende Kilde, som sagt, er de private Legaters Indtægter, bestaae deels i reglementerede aarlige Stipendier af en til en bestemt Sum normeret Stipendiefond, deels i extraordinaire Understøttelser af en Fond, der er opstaaet ved Stipendieoverskud, deels endelig i Understøttelser baade til Disciple og Studenter af forskjellige Legater, der staae under særskilt Bestyrelse.

I. Stipendiefonden

(og tildeels ogsaa Stipendieoverskudsfonden) er grundet paa følgende Legater:

A. Skolens oprindelige Legater*):

1. Magdalene Emmichsdatter til Grøstebjerg legerede til Skolen 100 gode Rigsdaler, for hvis Rente skulde kjøbes Badmæl „arme nødtørstige og nøgne Skolebørn til Bedste“ og uddeles 14 Dage før Mortensdag. Fundatsen, udstedet Odense St. Lucia Dag 1588, afstrykket i Hofmans Fundatser V. S. 82 f., findes i Original i Bispearchivet bl. Skolens Documenter No. 6. En gammel Mindetable om Legatet, med den af Hofman anførte Indskrift, er nu, saavel som de andre i det følgende nævnebe, ophængt i Skolens Corridor. I Regnskabsprotokollen fra 1721 og hos Hofm. angives, at dette Legat ved Høiesterets-Dom er forøget med Specie-Lagie, men det bliver i Regnskaberne kun beregnet med det oprindelige Beløb.

---

*) Udførlig Forklaring over alle Odense latinske Skole før 1721 tillagte Beneficia findes foran den i Skolens Archiv opbevarede Regnskabsprotokol, der er autoriseret af Biskop Lodberg $\frac{1}{2}$ 1721 og indeholder Skolens Regnskaber fra 1704 til 1739. Saa godt som ordlydende med disse Optegnelser og uden Tvivl ogsaa af disse er Beretningen om Skolepersonalets Indkomster i Hofmans Fundatser Tom. V. S. 60 ff. En tidligere af Rector Elias Maur samlet kort Fortegnelse over de til hans Tid eksisterende Legater findes ligeledes i Skolens Archiv foran den af Biskop Ringo 1684 autoriserede Regnskabsprotokol fra 1684 til 1703. En tredie Legatfortegnelse med Oplysninger om Capitalernes daværende Status have endelig foran Rector Heibergs Regnskabsprotokol (1798—1802).

2. Frue Ellen Marsvins Legat (Stipendium Helenianum) paa 500 Rdl. til 5 Disciple, hvorom i anførte Regnskabsprotokol bemærkes, at der paa dette Legat hverken habes Fundats eller Table.

3. Frue Anna Rønnov Sal. Erik Hardenbergs til Hvidkilde gav i Maret 1605 200 Rdl. til fattige Skolebørn i Latinskolen, hvis aarlige Rente skulde uddeles strax efter Mikkelsdag. Fundats habes ikke, men paa Mindetablen i Skolen (jfr. Hofm. S. 84) er Ovenstaaende bevidnet.

4. Frue Margrethe Høeg Sal. Christen Dvidzovs til Nørbej gav (efter Mindetablen paa Skolen) i Maret 1613 200 Rdl. til fattige Skolebørn i D. I. Sk., hvis Renter aarlig skulde udgives før Mortensdag: jfr. Hofm. l. c.

5. Jomfrue Margrethe Schougard til Sande-rumgaard legerede (efter Mindetablen paa Skolen) d. 1ste October 1613 100 Rdl. til fattige Skolebørn i D. I. Sk., hvis aarlige Rente skulde udbetales strax efter Mikkelsdag: jfr. Hofm. l. c.

6. Magdalene von der Hamsfort Sal. Hieronymi Tenners udsatte efter hendes Fader Dr. Cornelius v. d. Hamsforts Disposition 100 Rdl. til Træstoe for fattige hjælpeløse Skolebørn. Fundatsen dat. Odense d. 25de August 1632 opbevares i Original i Bispearchivet (Skolens Doc. No. 84) og er aftrykt hos Hofm. S. 81 f.

7. Høiesteretsassessor Hans Mule Jørgensens Legat paa 700 Rdl. in Specie til 10 fattige Skolebørn (Beneficium s. stipendium Mullenianum) stiftet 1660, hvorpaa Fundats (Hofm. S. 78 ff., Originalen i Bispearchy. Skolens Doc. No. 36) er udsædet efter hans Død under 20de Juli 1670 og understrevet af Mogens Mule Jørgensen, Jørgen Svendsen Mule, P. Scavenius og Christen Jacobsen. Iøvrigt maa bemærkes, at paa den latinske Mindetable

om dette Legat, der findes i Skolen, er Gymnasiet angivet som den Stiftelse, til hvilken disse 700 Speciesdaler ere legerede; hvilket ikke er undgaaet Samleren af Notitserne i Regnskabsbogen fra 1721, der siger: „Det er at agte, at Tavlen er ældre end Fundatsen, og da der paa Tavlen nævnes Gymnasium, haver den Sl. Mand i sin sidste Willie, hvorpaa Fundatsen grundet er, ordineret, at det til Skolen skulde gives.“ Endvidere hedder det f. St. (og derefter hos Hofm.): „Dette Legatum, som var in specie, er nu efter Høiesterets Dom af 10de Martii 1718 gjort til Croner med 8 f. paa hver Rigsdaler lagie og beløber sig Summa 758 Rdl. 2 Mk.“; men i Skolens senere Regnskaber, navnlig i Heibergs Regnskabsbog er det opført med 750 Rdl. 2 Mk. Foruden den gamle Mindetable eier Skolen Legators Portrait, malet i Olie, med Mulernes og Rosenvingernes Baaben og Karstallet 1643, hvilket Portrait hænger i syvende Classes Bærelse.

8. Nette Mule's Legat paa 100 Rdl. anføres i Protokollen fra 1721 og af Hofm. S. 84; hverken Fundats eller Mindetable findes.

9. Mogens Mule's Legat paa 318 Rdl. 72 f. til 6 Disciple er hverken anført foran de omtalte gamle Regnskabsprotokoller eller hos Hofm., hvorimod det er optaget i Heibergs Legatfortegnelse med den Bemærkning: „Herom habes ingen Fundats, men allene en særskilt Protokol, hvori qvitteres for Uddelingen af Renterne.“ Mere herom i næste Nummer.

10. Margrethe Eriksdatter, først gift med Mogens Mule, siden med Prof. Elias Naur, legerede, som det hedder i den af hendes anden Mand, hendes tvende Sønner L. og E. Mule og hendes Svigersøn Th. B. Birchherod underskrevne Fundats (Origin. paa Pergament i Bispearch.

Nr. 5, aftrykt hos Hofm. S. 87 ff.), der er dateret Margrethe=Dag 1694, „efter hendes Sal. Mandes, Sal. Mogens Mule's Anstalt, Raad og Villie“, 300 Rdl., hvoraf Renten aarlig paa Margrethe=Dag 13de Juli skulde uddeles „til 6 hjælpeløse Børn, hvilke af de fattigste og slittigste over al Skolen skal udvælges og med deres Læreres Attest bevise deres Fliid og Profect i Skolen, eller og med et lidet specimen ingenii bevise sig at være af bedre Forhaabning end andre og derfor nærmest til at nyde samme Beneficium. Fundatorernes Arvinger skulle være perpetui ephori distribuendi beneficii, og hvis noget Barn af deres Nærpaarsørende gaaer i Skolen, skal han fremfor andre nyde enten den ganske eller halve Rente, medens han gaaer i Skolen, og siden i 5 Aar ved Academiet, saafremt han sig stikkelig og vel forholder.“ Mindetavlen i Skolen om dette Legat har et andet Datum end Fundatsen, nemlig 9de Mai 1694. Efter Fundatsens Indledning kunde der være Grund til at troe, at dette Legat ikke er forskjelligt fra det under No. 9 anførte, hvilken Mening endvidere kunde bestyrkes ved, at det i Distributprotokollen, der opbevares i Skolens Archiv, endog af den Mule'ske Families Medlemmer, der vare dets Ephorer indtil 1760, kaldes baade stipendium Margaretianum og stip. Mullenianum minus eller Mogens Mules Stipendium*). Imidlertid er det en Kjendsgjerning, at der i Slutningen af forrige Aarhundrede under disse tvende Navne existerede 2 forskjellige Legater, af hvilke, som Heiberg (der isvrigt har forberlet dem) bevidner i sin Regnskabsprotokol, M. Mules i Aaret 1798 stod tilligemed flere

---

*) Dgflaa kalder Assessor G. Mule i et Brev til Stiftsøvrigheden $\frac{6}{7}$ 1729 Legatet „mine Salige Forældres Legatum“ (Bispeard). Gymnasiet's Doc. No. 73).

af Stiftets offentlige Midler udsat i Stambuset Hofmanns-gave, Marg. Eriksdatters derimod med flere andre af Skolens Capitaler i Kyrre Heinens (nu Gjestgiver Larsens) Gaard i Odense. Muligen er det saakaldte Mogens Mules Legat opstaaet af en eller anden Incrementcapital*); skriver Legatet sig virkelig fra en Mogens Mule, da kan man endda ikke vide, om denne er Marg. Eriksdatters første Mand, † 1680 eller deres Sønnesøn, † 1759.

11. Mag. Gert Joachimson Bonsach, Sognepræst til Domkirken i Trondhjem, legerede ved Fundats dat. Trondhjem 23de Januar 1719 (Origin. i Bispearch. No. 45, aftrykt hos Hofm. S. 89 f.) 200 Rdl. Courant, hvoraf Renten aarlig skulde uddeles af Biskoppen i Sognepræstens (St. Knuds) og Rectors Nærværrelse til 2 Disciple saaledes, at een Discipel i 4de, 5te eller Mesterlectien skulde nyde 12 Slettedaler og en anden 12 Mark Danske; men hvis nogen af Legators Familie og Paarørende freqventerede Skolen, skulde han aarlig nyde den fulde Rente, i hvad Lectie han end sad, saalænge han var i Skolen.

12. Mag. Thomas Broderus Bircherod, Prof. og Rector i Odense, legerede til Skolen 300 Rdl. Fundatsen, som er understrevet af hans Enke, Anne Mule og hans

---

*) Slige Incrementcapitaler kunde opstaae Tid efter anden bl. A. ved Dpgjorelse af Skolens Mellemværende med Dødsboer efter Biskopper, hos hvem, medens de levede, eller i hvis i længere Tid henstaaende De Renter af Skolens Capitaler havde hvilet. Saadanne Tilfælde indtraf gjentagne Gange i ældre Tider og endnu i Heibergs Capitalfortegnelse (1798) nævnes en „tilvørende Incrementscapital“ opstaaet af saaledes hvilende Renter, hvilke i Aaret 1797 vare indkomne fra Biskop Ramus's Bo.

Søn, Jacob B. og dateret Odense 11te December 1731 (Originalen paa Pergament i Bispearch. No. 55, afstrykt hos Hofm. S. 90 ff.), bestemmer bl. A., at Renten aarlig d. 19de Januar skal uddeles til 6 af de fattigste og flittigste Skolebørn over hele Skolen; men skulde nogen af den Sl. Mands eller hans Arvingers Paarørende findes fattige og hjælpeløse i Skolen, men af god Forhaabning, da, naar de ere komne i 5te Lectie og derover, maa og skal den eller de, som saaledes findes, hver af dem nyde en Trediedeel af Renten. Til Minde om denne Donation stod indgravet paa en stor Messing=Lampet, der indtil 1802 hang over Mesterlectiens Dør og hvoraf Pladen endnu eksisterer, skjøndt i noget beskadiget Tilstand, følgende Indskrift: „Sal. Thomas Broderus Bircherød, forrige Professor ved Gymnasium i 38 Aar og Rector tillige her ved Skolen i 37 Aar, haver efter 13 Aars udstanden Svaghed foræret og givet her til Stædet 300 Rdl., hvoraf Renten uddeles aarlig d. 19de Januar til fattige Skolebørn enten af Fremmede eller af hans Paarørende efter Fundagens Indhold, som findes i Stiftslisten. Aar 1731.“ Den i Skolens Archiv opbevarede Distributprotokol for dette Legat udviser, at Renterne fra 1785 til 1797 have hvilet i Biskop Ramus's Dødbø, og ingen Uddeling af dem er senere paafulgt, men de ere indbefattede i den S. 10 Anm. omtalte Incrementcapital.

13. Margrethe v. Leveghou, Enke efter General v. Deviz, legerede en Capital af 500 Rdl. efter Fundats af 11te Juni 1740 (Originalen i Bispearch. Nr. 57, afstrykt hos Hofm. S. 92). Legatet skulde udsættes paa Rente af Rector og Renten uddeles til hver 11te Juni, „medens Verden staaer“, til 6 fattige Skolebørn af de 3 nederste Lectier, saa at enhver nød lige meget: hvorover skulde holdes en aparte Protokol. Denne Protokol samt en Mindetable

(jfr. Hofm. S. 52) eksistere endnu. Den Bestemmelse, at Legatet skulde udsættes paa Rente af Rector, er i Almindelighed bleven forstaaet saaledes, at det skulde overleveres hver kommende Rector mod behørig Sikkerhed og indestaae hos ham til hans Død. Saaledes findes det indestaaende hos Thomas Naby og hans Bo til 1754, hos Søren Andersen og hans Bo fra 1760 til 1783, hos J. H. Tauber fra 1785, senere hos Kraft, fra hvis Tid ingen Distributs af Renterne er optegnet i Protokollen og i hvis Bo Capitalen temmelig længe stod til Rest, indtil den 1798 udbetaltes af Biskoppen til Heiberg efter dennes Fordring, som en gammel Rettighed, og den indbetaltes først i Aaret 1820 i Skolens Kasse fra Heibergs Bo.

Til disse Odense Skoles oprindelige Legater, hvis Beløb 3669 Rdl. 8 $\frac{1}{2}$ D. C. i al Fald i sidste Halvdeel af forrige Aarhundrede udsattes til Forrentning under Skolens egne Auspicier og Bestyrelse, komme endnu tvende, hvis Capitaler stode og staae under andre Stiftelsers Directioner, hvorfra Renterne endnu den Dag idag er indbetales til Skolen. Disse ere Rantsler Friis's og Jørgens Friis's Legater:

14. Rantsler Christian Friis til Kragerup stiftede ved Fundats dat. St. Knuds Kloster 27de October 1637 et Legat paa 1335 Rdl., og ved Fundats dat. s. St. 28de October 1638 et andet paa 1600 Rdl. (S. Hofm. S. 127 ff.), af hvis samlede Renter der skulde uddeles Brød og $\frac{1}{2}$ til 10 fattige Enter og ligesaa mange smaa ubehjælpelige Skolebørn, Fader- og Moderløse eller Faderløse i det ringeste, saaledes at ifølge forstnævnte Fundats skulde gives hver af de 4 Enter Brød for 2 Skilling om Dagen og „Kavent“ (tyndt $\frac{1}{2}$) for 1 Skilling og til hver af de 6 Skolebørn Brød for 1 Skilling og Kavent for 1 Skilling om Dagen, og ifølge den sidstnævnte Fundats til hver af de 6 Enter

paa samme Maade for 3 Skilling Brød og Ravent, men til hver af de 4 Skolebørn for 1 Skilling Brød og Ravent for 4 Søsling om Dagen. Disse Legaters Capitaler, oprindelig tilfammentagne 2935 Rdl., bleve udbetalte til Borgemeester og Naad samt 12 Borgere, som paa Byens Vegne qvitterede for samme, og som de der skulde besætte Madserne, nævnes i Fundatserne Bispen og Sognepræsten til St. Knuds Kirke og begge Borgemeesterne. Bispiisningen in natura vedvarede dog kun til 12te Marts 1675, da Stiftamtmanden og Biskoppen med Borgemeesterne og Naad forordnede, at de Fattige skulde have Penge istedetfor Føden (hvoraf Legatets senere Navn: „Dl= og Brødpenge“) *); ligeledes at, da Capitalen var stegen ved oplagte Renter, skulde endnu 2 Enker og 2 Skolebørn nyde godt af Legatet (Hofm. S. 130). I den følgende Tid steg (som Byens gamle Fattigregnskaber i Bispesearchivet vise) Capitalen ikke ubetydeligt, saaledes at den imellem 1694 og 1721 udgjorde 3655 Rdl., i hvilket sidste Aar af Renterne 60 Rdl. uddeelttes til 10 Disciple af Latin-skolen og 2 af den danske Skole. I Aaret 1723 bestemtes, at 16 Enker og 16 Skolebørn skulde hver 14 Dage have 21 f. hver, og Renten sees i den Tid og senere at have været deelt lige imellem Enker og Disciple. Aar 1729 udgjorde Capitalen den af Hofm. l. c. som Maximum angivne Sum 3785 Rdl. og steg dog i de følgende Aar atter saaledes, at den 1746 udgjorde 4102 Rdl. 45 f. ; men i Aaret 1770 befindes den reduceret ved Tab, uden at man dog tydeligen kan see, hvor meget, fordi Fattigvæsenets Fonds i Regnskaberne ere kastede i een Masse. Til Skolen udbetaltes af Renterne i al Fald fra 1792 af aarlig 58 Rdl. 3 Mk. Da Stipendievæsenet reguleredes i Aaret 1828,

---

*) I de gamle Skoleregnskaber kaldes det ogsaa „Cancellers-Penge.“

paastod Prof. S a r t o r p h, under Forhandlingerne om dette Legat med Communen, paa Skolens Begne, at der tilkom denne det halve Rentebeløb af 3161 Rdl., hvilken Sum formentes at have været det omtrentlige Beløb af Legatets Capital i de sidste Decennier af forrige Aarhundrede, hvorefter Fattigdirectionen, støttende sig paa Fundatsens oprindelige Bestemmelser, hvorefter hvert Skolebarn i Føde kunde have halvt saa meget som hver Enke, paastod, at kun en Trediedeel af Renterne, altsaa 42 Rdl. 14 $\frac{1}{2}$ S. tilkom Disciplene; og denne sidste Anskuelse billigede Universitetsdirectionen ved Resolution af 2den August 1828. Siden den Tid udbetales da aarlig den nævnte Sum til Cathedralskolen fra Byens Fattigvæsen.

15. Jørgen Friis, Borger i Odense, stiftede ved Fundats af 3 Marts 1641 (Hofm. S. 85 f.) et Legat paa 1000 Rdl. (stipendium Frisianum), hvoraf 600 bestemtes til 18 Huusarme, 400 til 4 Skolebørn. En Mindetavle om dette Legat findes i Skolens Localc. Efter Biskop Blochs Bemærkning i den for dette og flere Legater ved Bispecontoret holdte Regnskabsprotokol var dette Legats Fond i Aaret 1788 forøget saaledes, at Disciplenes Andeel af samme blev anslaaet til 478 Rdl. 12 $\frac{1}{2}$ S. Capitalen staaer blandt Stiftets offentlige Midler og Disciplenes Andeel af Renterne, som tidligere uddeeltes umiddelbart af Biskoppen til de af Rector foreslaaede 4 Disciple først med 5, siden med 4 og fra 1768 af med 3 Rdl. 4 Mk. 8 $\frac{1}{2}$ S. til hver, er siden 1802 aarlig udbetalt fra Bispecontoret til Skolens Kassierer, dog kun med 16 Rdl., skjøndt den samlede Capital allerede 1788 beløb sig til 1195 Rdl. 30 $\frac{1}{2}$ S. og nu endog udgjør noget Mere (jfr. Schack's Forts. af Hofm. Fundatsaml. B. IV. S. 333).

Forsvundne Legater. 3 Mours Optegnelser foran Regnskabsprotokollen fra 1684 nævnes iblandt Disciplenes Benefi-

cier: „Friderig Marcherdanner 100 Rdl. til Træskoe“; men foran Regnskabsprotokollen fra 1721 findes derom: „Friderich Marchedanners Legatum 100 Rdl. til Træskoe er ved Høieste Rettes Doms Kjendelse ei mere at finde; thi siden Commerce-Raad Bircherod er dømt fri at svare dertil, veed Ingen mere, hvor det er.“ — Endvidere er antegnet i førstnævnte ældre Protokol: „Beneficium Taulovianum og Bangianum, siden Taulovius og Bangius døde, har ikke været til, og har ikkun været, som det synes, deres Livs Tid“.

B. Reducerede Skolers Legater.

Da flere fynske Kjøbstæders latinske Skoler vare bleve ophævede i Årene 1739 og 1740, bleve følgende Legater ved Rescript af 4 Marts 1740 henlagte til Odense Skoles Disciple:

a. Faaborg Skoles Legater:

16. Otto Rønnow til Hvidkilde gav ved Fundats dat. Odense Torsdag næst Alle Helgensdag 1551 (Hofm. VI. S. 132 f.) Afgiften af Gaarden Ulmerovre, 3 Orter Byg, til lige Deling imellem Skolemester (Rector) i Faaborg og en slittig faderløs Pebling (Discipel) i samme Byes Skole. Gaarden var paa Hofmans Tid forlængst afbrudt og Jorden lagt under Rødkildegaard, hvorfra Afgiften endnu svares med 4 Tønder 4 Skpr. Byg aarlig.

17. Frue Anne Rosenkrantz til Søholm, Franz Rangau's Enke legerede ved Gavebrev dat. Finstrupgaard 7 Marts 1616 til Faaborg latinske Skole 500 Rdl., af hvis Renter Skolemesteren skulde have $\frac{1}{3}$ og $\frac{2}{3}$ skulde uddeles imellem Skolens Børn, saa at enhver fik lige meget. I Skolens Archiv findes baade Magistratens Legatprotokol (1626-1748)

og Skolens (1718-1739) for samtlige Legater og Indtægter for Disciplene. Af den første sees, at Understøttelsen i Begyndelsen blev fordeelt imellem mange, ja indtil 64 „Skolepersoner“, mod Slutningen til færre; men fra 1673 fik en Hører (Adjunct) af de til Disciplene bestemte $\frac{2}{3}$ aarlig 5 Rdl., og fra 1690 i en Række af Aar Rector foruden sin $\frac{1}{3}$ endnu 1 Rdl. „for sin Umag.“

18. Jørgen Brahe til Hvedholm, Kgl. Befalingsmand paa Hagenskov=Slot, legerede ved Fundats af 8 Juli 1631 (Hofm. VI. S. 129 ff.), til Vederlag for Degne=Indtægterne i Horne, hvortil han havde kaldet en Sæde=Degn, 100 Rdl. til en slittig Discipel i Faaborg Skole, der desuden tillige skulde oppebære 1 Pd. Byg aarlig af Degnen i Horne.

19. Margrethe Boe Jacobsens Gave af 10 Slettedaler eller 6 Rdl. 4 Mk. (Hofm. VI. S. 133) findes i omtalte Magistratens Protokol første Gang nævnet ved Distributsen for 1692.

Efter Faaborg Skoles Reduction bleve Renterne af disse 3 sidste Legater (tilsammen 606 Rdl. 4 Mk., hvoraf 440 Rdl. maatte henregnes til Disciples Understøttelse) en Tidlang udbetalte af Faaborg Byes Magistrat og Kirkeværge til Odense Skole, imedens Capitalerne vare udsatte hos forskellige Indvaanere i Faaborg. Senere maa en Forandring være skeet dermed, da disse Legaters Capitaler bl. fl. i Aaret 1798 findes udsatte i en Gaard i Odense. Iøvrigt maa bemærkes, at Denominationen til Brahes Stipendium endnu 1780 skete ved et Medlem af Familien Brahe.

b. Svendborg Skoles Legater:

Som henlagte til Odense Skole efter Svendborg Skoles Reduction nævnes hos Hofm. V. S. 60 og 93 følgende 7 smaa Legater:

20. De Friijers Legat	213 Rdl. 5 Mk. 2 f.
21. Frue Mette Kruchovs L.	26 — 4 — " —
22. Jørgen Enevolds L.	10 — " — " —
23. Hans Nielsens L.	48 — " — " —
24. Anne Hansdatters L.	13 — 2 — " —
25. Niels Jensens L.	13 — 2 — " —
26. Knud Jensen Holms L.	16 — " — " —

---

341 Rdl. 1 Mk. 2 f.

foruden af en Gaard i Svendborg i Skottergaden 3 Rdl. aarlig, der allerede ved Heibergs Embedstiltrædelse ikke mere hævedes.

Renten af disse Legater — i en Række af Aar dog kun af 320 Rdl. — betales først af Svendborg Fattigvæsen, senere, efterat sidstnævnte Capital var indbetalt fra Svendborg Fattigkasse til Biskop Bloch, forrentedes den fra Bispecontoret til Skolen, indtil den i Aaret 1816 blev indbetalt til Skolens Kasse med det fulde Beløb i Rigsbankpenge Sølv.

c. Fra Rudsjøbings Skole:

27. Nasmus Petersen og Hustru Anna Henrichs datter legerede ved Fundats dat. Rudsjøbing 3 Januar 1715 2000 Rdl. til adskillig gudelig Brug (Hofm. VI. S. 215 ff.). Af Renten (opr. 5 pCt.) fik den overste Discipel i Skolen aarlig 5 Rdl. og den næstøverste 4 Rdl. Efter Skolens Reduction vedblev dens Andeel i Capitalen at indestaae iblandt Byens Legater og Renten udbetaltes til Odense Skole i en lang Aarrække af Rudsjøbings Fattigvæsen, men udgjorde senere ved forandret Rentefod ($3\frac{1}{2}$ pCt.) kun 6 Rdl. 4 Mk. 8 f. Først i Skoleregnskabet for 1811 findes Renten indbetalt med 7 Rdl. 20 f. (4 pCt.). I samme Aar forsvinder Legatet under dette Navn og fra den Tid af blev Renten

aarlig betalt af Kassereren for Stiftets offentlige Stiftelser under Navn af „Rudkjøbing Mulktpenge“, idet Legatet i 1811 med Cancelliets Tilladelse blev, for at undgaae Pengeforsendelser frem og tilbage, ombyttet med en lige Indtægt af en i sin Tid til Biskoppen eller Stiftets Kasse indbetalt og af denne blandt flere Stiftelsers Midler i Stamhuset Hofmansgave udsat Legatcapital, der oprindelig enten heelt eller for den største Deel var fremkommen ved en Mulktt (maastee et af de hos Hofm. VI. S. 212 No. 6 og S. 218 No. 17 omtalte Legater). I Aaret 1842 hævedes Fællesskabet imellem Skolens og Stiftets offentlige Midler, idet ifølge Stiftsøvrighedens ved Universitetsdirectionens Skr. af $1\frac{1}{2}$ 1841 og Cancellieskrivelse af $\frac{1}{2}$ 1842 approberede Forslag Skolens forskjellige Kasser fik udlagt i Obligationer Alt hvad der hidtil af Samme tilhørende Capitaler havde været blandet med andre Stiftelsers Midler (med Undtagelse af de under No. 14 og 15 omtalte Legater). Paa denne Maade blev da ved denne Leilighed til Stipendieoverskuds-fonden henført 180 Rdl., og fra den Tid af nævnes dette Legat ikke mere særskilt i Regnskaberne.

C. Gymnasiets Legater,

som efter denne Stiftelses Dphor i Aaret 1802 ere komne Skolens Disciple til Gode, skyldes følgende Belgjørerere:

28. Jørgen Brahe til Hvedholm stiftede ved Fundats dat. Hvedholm Paa ske Aften 1623 (Originalen i Bispearch. bl. Gymnasiets Documenter under No. 5, aftrykt hos Hofm. V. S. 9 ff.) et Legat paa 200 Rdl. in specie, hvoraf en stiftelig, duellig Person af Gymnasio skulde nyde Renten i to Aar efter hverandre.

29. Frue Kirstine Munk til Balløe stiftede ved Fundats dat. Hammelen St. Christinæ Dag (24de Juli) 1625 (Origin. s. St. No. 3, Hofm. S. 13 f.) et Legat paa 1000 Rdl. til 3 Gymnasister.

30. Dr. Eskild Christensen, *Ordinarius Medicus* i Fyen, udsatte 500 Rdl. in specie, hvoraf 200 til Fattige og St. Knuds Kirke, men 300 til Gymnasiet, hvis Renter aarlig skulde nydes af 2 Personer af Gymnasium (*Collegium Christianum*); men dersom det skete, at fornævnte Collegium ikke skulde blive ved Magt, skulde de 300 Rdl. med deres aarlige Rente komme til fattige Skolepersoner i Odense Skole. Fundatsen, som er udstedet d. 20de Januar 1626 af Svend Pedersen, Professor Collegii i Odense, der kalder Eskild Christensen sin „Formand“ (nemlig i Ægteskabet med Maren Jacobsdatter), findes in originali s. St. No. 4 og hos Hofm. S. 11 ff.

31. Holger Rosenkrantz til Rosenholm legerede ved Fundats dat. Nævnholt Vaaske Aften 1626 (Orig. paa Pergam. s. St. Nr. 2, aftrykt hos Hofm. S. 15 ff.) 1000 Rdl. in specie, hvoraf Renten skulde nydes af 3 skikkelige og duelige Personer af Gymnasio 2 Aar efter hverandre.

32. Cornelius v. der Hamsfort, *Licent. Med.* skjænkede 1000 Rdl., hvoraf Renten skulde uddeles til 3 Gymnasister ifølge Fundats af 13de Januar 1627, hvis Original paa Pergament opbevares i Bispearchivet G. D. No. 10 og er aftrykt hos Hofm. S. 17.

33. Dr. Oluf Jacobsens Donation, foruden til andre Stiftelser, til Gymnasiet 200 Rdl. in specie ved Gavebrev af 20de October 1638, hvoraf Copie findes s. St. No. 53, nævnes ogsaa af Hofm. S. 52. Dette Legat blev, som man seer af Gymnasiets Regnskaber, i Aaret 1663 indbetalt af Testators Arvinger med 240 Rdl.

34. **Henrici Torchilli Donation** paa 100 Rdl. nævnes af Prof. L. Luja i hans (el. rettere Jørgen Sahn's) *Statua honoris erecta Gymnasio Othiniensi* p. 26 og derefter hos Hofm. S. 52; men ellers er Intet videre at finde derom. Legator er Borgemeester Henrik Torkelsen † 1658 (jfr. Mummess Beskr. over St. Knuds Kirke S. 324).

35. **Marine Christophersdatter Bang, Sl. Hans Bruns** legerede 200 Rdl. For dette *Stipendium Mariæ Bangianum* er Fundatsen udstedet efter hendes Dod og underskrevet af hendes Svigersøn Prof. Jørgen Bertelsen Taulo Odense d. 18de October 1661 (Origin. f. St. No. 52, Hofm. S. 39 f.). Deri var bestemt, at Renten af den halve Sum skulde gives til den Gymnasist, som ved Examen havde vundet „at have gjort den bedste *profectum in lingua latina et artibus humanioribus*“; af det Øvrige skulde Halvdelen anvendes til Gymnassii Reparation, Halvdelen skulde Ringeren have for at ringe med den liden Klokke over Choret, „hvergang i Auditorio skal læses“.

36. Raadmand Peder Pedersen paa egne og Hustru Anne Jacobsdatter Hasebards Begne legerede 150 Slettedaler til tyvende nødtorftige Gymnasister, ved Fundats dat. Odense d. 16de November 1664 (Origin. Bispearch. G. D. No. 6, Hofm. S. 35 f., der angiver 10de Novbr., hvilket vel er kommet af at Tallet er utydelig skrevet i Originalen).

37. Peder Verhe's Legat paa 100 Rdl. nævnes af L. Luja l. c. og forekommer første Gang i Gymnasiets Regnskab for 1675. Paa Grund af disse Quæriteter er dette Legat optaget i Beregningen ved Ordningen af Stipendiefonden (Selmer acad. Tid. III. 3. S. 266), men med Urret; thi at Peder Verhe (Justiterraad og Ræsfeser i Høiesteret) ikke er nogen an=

den end den nobilerede Peder Pedersen, sees af Indskriften paa Anna Hasebards Epitaphium i St. Knuds Kirke (Mummie S. 173 f.). Det samme Legat er da blevet opført to Gange under forskjellige Navne. Luja er forsaavidt uskyldig heri, som han ikke har P. Pedersens Navn iblandt Gymnasiets Belgjorere.

38. Peder Binding I. U. Licentiatius har, efter hvad Hoffmann beretter S. 38 f., ved Skjode dat. Ddense den 9de November 1668 givet en Gaard i Gudmeby, 9 Tønder 5 Skpr. 2 Fdkr. 2 Alb. Hartkorn, hvilken Gaard ved Mageskifte med Cancellieraad Jørgen Scheel Dttesen til Broholm af 25de Februar 1680 blev erstattet ved tvende Boel, et i Brangstrup og et andet i Gjeldsted-Lorup, tilsammen 9 Tdr. 6 Skpr. 2 Fdkr. Hartkorn. Disse Boel bleve bortsolgte 1729 med endeel mere Gods og Capitalen lagt til de øvrige Legaters Capitalfond (jfr. Selmer S. 265). Det Sidste er vistnok steet med Rette, men med Uret er Peder Binding bleven regnet blandt Gymnasiets Belgjorere: thi i omtalte Skjode, som Hofm. ikke har ladet aftrykke, men som findes in originali i Bispearchivet G. D. No. 15, vitterliggjør P. Binding, „at han haver folgt, skjodet og afhændet, og hermed sælger, skjoder og afhænder fra sig og Arvinger til Ddense Gymnasio en af sine Bondergaarde i Gudme By og Sogn“. I Skjodet nævnes ingen Kjobesum, ei heller indeholdes nogen Bemærkning desangaaende i Gymnasiets Aarsregnskaber selv; men i en Generalextrakt bagved Regnskaberne fra 1662—88 (i Bispearchivet) findes blandt „andre Udgifter paa Gymnasii Begne“ en Post, som giver Oplysning om denne Transactions Beskaffenhed. Den lyder saaledes: „Til Hr. Peder Binding til Refusion for Gudme Gaard, hvilken han Gymnasio tilforhandlede for en ode Gaard i Hynkeby, efter hans Dvitanh 104 Rdr. 4 Mk. 10 f.“ Binding nævnes heller ikke af Luja, der opregner Gymnasiets samtlige Belgjorere.

Om Skolestipendiernes Anvendelse habes meget faa Efterretninger førend Begyndelsen af det 18de Aarhundrede.

Renterne af de ikke meget betydelige ældre Legater synes, tilligemed Tablepenge m. m., at være indbefattede i den Sum, der, som man seer af Skolens ældste Regnskabsbog fra 1684, aarligen leveredes af Biskoppen til Rector og af denne deels uddeelttes i Penge, deels anvendtes til Klæder, Bøger og Papir til Disciplene; særskilt findes dog allerede 1687 stipendium Mullenianum (No. 7) at være uddeelt til 11 (ist. efter Fundatsen til 10) Skolebørn. Ogsaa i Lovet af det 18de Aarhundrede synes de ældre Legaters Renter, selv med Indbegreb af det sidstnævntes, at være modtagne af Skolen i en samlet Sum og uddeelte som Skolens Rente-
penge tilligemed anden Understøttelse, uden at betegnes med de enkelte Stifteres Navne, hvorimod stipendium Margarelianum og de følgende Belgjørerers Legater (No. 10—15) særskilt nævnes og bleve uddeelte hvert for sig deels af Stifternes Efterkommere eller de dertil i Fundatserne beffikede geistlige og verdslige Embedsmænd, deels af Rector, enten umiddelbart eller efter hans af Biskoppen approberede Forslag. Af de fra de nedlagte Skoler overførte Legater nævnes af og til som særskilt uddeelt foruden Jørgen Brahe's (No. 18) ogsaa Rasmus Petersens (No. 27). Ved Skoleforordningen af 23de Juli 1756 § 8 blev bestemt, at en Deel af de Disciplene tillagte Understøttelser, saavidt muligt, skulde oplægges for dem til deres Underholdning ved Universitetet, og at i Skoleprotokollen aarligen skulde anføres ved hver Discipel, om Noget af de erholdte Stipendier eller anden Understøttelse (saasom Kjøstpenge, hvorom særligen nærmere handles i Rescript af 16de Marts 1764) var oplagt. Dog findes Intet at være oplagt for nogen Discipel før 1763, og i Begyndelsen en saare liden Deel og det mere af andre Indtægter end af Stipendier. Naar de, som havde Oplag, forløde Skolen inden Dimissionen til Universitetet,

blev deres Dplag gjerne tillagt Studenter fra Odense Skole. Efterat Maximum af hvad der aarligen skulde udbetales var noiere bestemt ved Skoleforordningen af 11te Mai 1775 § 78, sees ogsaa Dplagene anførte med betydeligere Summer især i det sidste Decennium før Reformen, i hvilket meget store Summer bleve anvendte til Disciplenes Understøttelse (i Aaret 1797, 2348 Rdl., 1798, 2335 Rdl., 1799, 2497 Rdl., 1800, 2541 Rdl., 1801, 2651 Rdl., 1802, 2606 Rdl.), hvoraf dog den mindste Deel flød af Stipendierne, men omtrent de 2000 Rdl. bestode i Kostpenge fra Communitetet som Vederlag for Bespisningen paa Klosteret eller Hospitalet*), ligesom ogsaa ikke ubetydelige Summer aarligen anvendtes af samme Communitets Midler til de fra Odense Skole eller Gymnasium dimitterede Studenter's Underholdning ved Universitetet. Fra 1775 til henimod Reformens Tid findes ogsaa hyppigen i Protokollerne under Beneficierne anførte Flittighedsbelønninger, bestaaende i Bøger (efter Forordn. § 62); endvidere blev i samme Tidsrum deres Dplag, som havde forladt Skolen inden Dimissionen, i Almindelighed fordeelt blandt de flittigste Disciple. — Hvad Gymnasiet's Legater angaaer, da bleve disse, efter hvad den i Skolens Archiv opbevarede Distribut'sprotokol (1717—1796) viser, uddelte under Eet som Renter af Gymnasiet's Capitaler i omtrent lige Summer til hver Gymnasist. Distribut'sen skete i Begyndelsen ved en af Professorerne, men fra Aaret 1759 i samtlige Professorers Overbørelse, og

---

*) Af et i Bispearchivet (Skolens Dec. No. 92) opbevaret Stipendieforslag for 1787, forfattet af Rector Tauber og approberet af Bispeppen, sees, at i dette Aar af de 103 Skolen frekventerende Disciple 87 nød Beneficier, deriblandt 72 Kostpenge til Beløb ialt omtr. 1900 Rdl.

hvert Aars Fordeling blev efterseet og confirmeret af Biskoppen. I Aaret 1720 uddeltes et Beløb af 290 Rdl.; men hvormeget Indtægterne af disse Legatcapitaler og det Fordegods, hvori de vare gaaet over, tilligemed Incrementerne af Reuterne efterhaanden ere stegne, sees deraf, at der allerede i 1750 kunde uddeles 402 Rdl., 1759 uddelees 350 Rdl. og fra samme Aar ere de enkelte Portioner større, indtil 40 Rdl. hver, hvoraf dog endeel er tillagt Enkelte som Flittighedsbelønning, da det egentlige Stipendium sædvanligen ikke stiger over 30 Rdl.: af og til findes igjen fradraget i Mulkt 1 eller 2 Rdl.

Ved Skolereformen i Begyndelsen af dette Aarhundrede (der indtil videre indskrænkede sig til Kjøbenhavns, Odense og Christiania Skole), foregik tillige en fuldstændig Omordning af de Understøttelser, der i Skolen tilfaldt Disciplene. Ved Kirketjenestens Ophør bortfaldt hvad der før var tilfaldet dem under Navn af Table-, Discant-, Liig- og Degnepenge; ligeledes adskiltes Communitetet fra Skolen og Kostpengene ophørte, ligesom ogsaa Understøttelsen fra Communitetet til 3 Studerende, hvilken havde været forundt efter Rescriptet af 16de Marts 1764; men, sandsynligviis som et Slags Bederlag for dette betydelige Beneficium, bestemtes ved Rescript af 6te October 1802, at fra 1ste November s. A. at regne skulde af Odense Communitets Midler udbetales til Odense Cathedralsskole en aarlig Sum af 2800 Rdl. Endvidere ophørte Legaternes særskilte Bestyrelse og Fordeling, men samtlige Legater gik ind i Skolens Capitalmasse, hvilket ogsaa gjelder om Gymnasiets Legater, der ved dette Instituts Ophævelse eller Indlemmelse i Skolen *) maatte komme

---

*) Gymnasiet blev nemlig ikke formelig ophævet ved nogen Lov eller Resolution, men i Indledningen til Reglementet af

dennes Disciple til Gode. Derimod bestemtes ved Reglement og Anordning for Cathedral-skolen i Odense den 6te October 1802 (hvoraf et Udtog findes i Fogtmanns Rescripter under 1ste Octbr.) § 30: „Haabefulde og derhos trængende Disciple skulle og fremdeles understøttes og opmuntres ved Skolestipendier. Ikke blot skulle alle til dette Brug udtrykkelig bestemte Legater herefter, som hidtil, alene og aldeles anvendes efter denne deres Bestemmelse, men der skal og til disse Legater af Skolefonden tilskydes saa meget, at 7 Disciple hver kunne nyde 20 Rdl., 7 hver 35 Rdl. og 7 hver 50 Rdl.“ For skjellige Tillægsbestemmelser hertil indeholdes i den Rgl. Resolution af 4de October 1803 (jfr. Fogtmanns Rescr.), hvorved med Hensyn til de „forbedrede“ Latinskoler bl. A. bifalbes, 1) at der af den aarlige Stipendiesums Ovrerstud saabelsom af de af udgaaende Stipendiater tilbagebetalte Stipendier (hvilken Tilbagebetaling er paabuden i omtalte Reglements § 31) samt de til Skolekassen hjemfaldende Dplag skal dannes en egen fra Skolekassen affondret Fond, hvorover en egen Conto føres; 2) at enhver fra en af de forbedrede Skoler dimitteret Student har i de 2 første Aar af sit Ophold ved Academiet Fordring paa Understøttelse af denne hans Skoles Fond, naar han godtgjør sin Trang og Værdighed. Paa

---

⁶/₁₀ 1802 hedder det: „Efterat Commissionen for Universitetet og de lærde Skoler haver allerunderdanigst forelagt Os en Plan til en Reform for de i Bor Kjøbstad Odense offentlige lærde Underviisnings-Anstalter, have Vi allernaadigst fundet for Godt, at bemeldte Underviisnings-Anstalter ikke alene skulle vedblive at være, som hidtil, bestemte til at forberede Disciplene til de academiske Studeringer, men endog samtlige paa det næieste forbindes under Navn af Odense Cathedral-skole.“

Skoleraadets (Rectors og Overlærernes) Forespørgsel meddeelte Commissionen for Universitetet og de lærde Skoler under 19de September 1804 endnu følgende yderligere Dplysning i denne Henseende: „Dplagskassen og den ved allerhøieste Resolution af 4de Octbr. 1803 oprettede Stipendiefond ere forskjellige fra hinanden; hiin indeholder de enkelte Disciples Dplag, der er disses Eiendom og udbetales dem efter de hidtil gjeldende Regler. Stipendiefonden derimod vil for største Delen bestaae af den reglementerede aarlige Stipendiesums Overskud, der vil blive større eller mindre, eftersom der findes flere eller færre til Stipendier kvalificerede Disciple i Skolen, og denne Stipendiefonds Bestemmelse er at komme de Disciple til Hjælp, der vel ikke under deres Skolegang maatte have Understøttelse fornøden, men som maastee kunde behøve Hjælp ved deres Dimission til Academiet og i Begyndelsen af deres Ophold sammesteds. Ifølge heraf maa altsaa Dplagskassen og den nye Stipendiefond have hver sin forskjellige Conto“.

Ved Skoleforordningen af 7de November 1809 § 71 bestemmes, „at alle Legater og andre Gaver, som af private Belgjørere hidtil ere givne eller herefter maatte gives til at understøtte duelige og trængende eller til at opmuntre haabefulde og flittige Disciple, skulle uroffeliggen anvendes til dette Viemed. I Antallet af Stipendiater og de til enhver Stipendiegrad anvendelige Summer stemmer Skoleforordningens § 74 for Odense Skoles Vedkommende overeens med Bestemmelserne i Reglementet af 6te October 1802; men i § 75 fastsættes, at der til at udrede Stipendierne skal ved hver Skole oprettes en Stipendiefond, hvortil alle Privatlegater skulle henlægges; men hvor disse Legater ikke ere tilstrækkelige, skulle Tilskud indtil Beløbet af de Stipendiesummer, som for hver Skole ere bestemte, efter-

haanden, som fornødent gjøres og som Omstændighederne det tillade, udredes fra andre Hjælpesilder, som Skolerne enten allerede maatte være i Besiddelse af eller for dem kunde udfindes. Endvidere hedder det i § 79, at alle Besparelser af Stipendier, som ved ubesatte Pladser eller ved indtrædende Vacance i Skoleaarets Løb foranlediges, skulle alene komme Skolens Stipendiefond til Gode og anvendes til at forøge dens frugtbringende Capital, indtil denne er istand til at udrede de i § 74 bestemte Stipendiesummer; men naar dette er Tilfældet, da anvendes det Overskydende, efter Universitets- og Skoledirectionens foregaaende Bestemmelse, til overordentlig Understøttelse for Skolens udmærkede Disciple i deres Skole- og Universitetsaar. Endelig siges i § 118, at i ethvert Skoleregnskab skal være en særskilt Afdeling for Stipendierne og disses Fonds og Dplagssummer." I Forordn. af 7de Nov. 1809 paabydes altsaa Dp-rettelsen af en Stipendie- samt Stipendieoverskudsfond ved Siden af en Dplagskasse; dog findes ingen saadanne Fonds oprettede i næsten 20 Aar efter Forordningens Emanation, men Legatsummerne forbleve i mange Aar derefter ligesom før blandede imellem Skolens almindelige Capitalmasse. Den eneste Fond, for hvilken en særskilt Conto er bleven ført i Skoleregnskaberne, er Dplagskassen, hvis Beløb dog stod udsat blandt Skolens øvrige Midler, indtil Universitetsdirectionen, paa given Anledning, ved Skrivelse af 6te December 1815 tillod, at af Skolens Obligationer udtoges saa mange, som udgjorde Dplagskassens daværende Beløb 3995 Rbd. S. B., og paategnedes at tilhøre Dplagskassen, „for at denne kunde have sine Midler for sig selv". Stipendieoverskudene synes i hele denne Periode at være blevne henførte til Dplagskassen; disse Overskud vare forholdsvis ikke

ubetydelige i Tidrummet 1803—1813 (1440 Rdl.), da den fulde Stipendiesum 735 Rdl. ikke blev uddeelt i noget af disse Aar uden i det sidste. Men da de legerede Capitaler formedelt den i Pengevæsenet ved Rigsbankforordningen gjorde Forandring antoges dengang ikke at bære en høiere Rente end i Almindelighed 2 pCt. af deres oprindelige Beløb, bestemtes ved Directionens Circulaire af 18de Juni 1814, at Stipendieportionerne indtil Udløbet af det andet Aar efter Freden ifkun skulde udbetales med Halsdelen i Rigsbankpenge S. B. af den Sum, hvortil de i Skoleforordningens § 74 vare blevne ansatte, dog at de saaledes reducerede Summer i de følgende Aar igjen skulde stige med $\frac{1}{4}$ aarlig indtil det sjette Aar, hvorefter de igjen skulde udbetales med deres oprindelige Beløb*). Paa nogen varig Indstrækning af Stipendiesummen var man selv i hiin cristne Tid saa langt fra at tænke, at der i nylig nævnte Circulaire udtryffeligen tilføies: „I det Tilfælde, at den Rente, som en lærd Skole virkelig hæver af de til dens Stipendiefond henlagte Privatlegater, skulde være utilstrækkelig til at bestride den fulde Udgift til den Stipendiesum, hvis Udbetaling efter derom gjort Forslag af Directionen er bleven approberet, da bemyndiges Forstanderskabet til af Skolens øvrige Indtægter at anvise det Manglende. Skulde derimod Indtægten af Privatlegaternes Renter beløbe sig høiere end den approberede Udgift, saa henføres Residuum under særskilt Rubrik i Regnskaberne til Skolestipendiernes Overskudsfond“. Først i Aaret 1825 blev en saadan almindelig Indstrækning af Stipendiesummen paatænkt og udført ved alle Skoler med Undtagelse af Horsens og — takket være Prof. S a r t o r p h s Virksomhed — Odense Skole. Under 2den Juli 1825 udgif

*) Det hele Beløb blev først uddeelt igjen fra 1822 af.

nemlig til Skolerne en Mundskrivelse fra Directionen for Universitetet og de lærde Skoler, hvori det hedder: „Da Legaterne ved mange Skoler ikke ere tilstrækkelige til Udredelsen af de ved Forordningen af 7de Novbr. 1809 bestemte Stipendiesummer, har man hidtil, hvor det var fornødent, tilladt, at Skolernes Stipendiefonds erholdt de Tilskud, som udfordredes, fra Skolekasserne eller endog fra den almindelige Skolefond. Men da Lidsomstændighederne ere blevne saa ugunstige for de lærde Skolers oeconomiske Forfatning, at flere af de lærde Skoler end ikke i de senere Aar have kunnet vedligeholdes uden en af Hans Majestæt Kongen allernaadigst tilstaaet overordentlig Understøttelse, er det blevet uundgaaeligt indtil videre at indskrænke Pengestipendierne til det Beløb, som af Privatlegater for enhver Skole kan udredes. Directionen finder sig derfor nødsaget til tjenstligst at anmode Stiftsøvrigheden om at ville paalægge Forstanderskabet inden Udgangen af ethvert Skoleaar at lade affatte en Beregning over Skolens Stipendiefonds Indtægter i det forestaaende Skoleaar, da Rector maa indrette sit Forslag om Stipendiernes Fordeling saaledes, at Stipendiesummerne kunne udredes af Stipendiefondens egne Indtægter. Denne Beregning bliver derefter at indsende hertil tilligemed Rectors Forslag.“ Da det efter denne Befaling maatte blive af Bigtighed for Skolen at udfinde, hvilke de Privatlegater vare, der egentlig vare henlagte til trængende Disciples Understøttelse, men alle Gymnasiets og Skolens Capitaler af forskjellig Oprindelse i Regnskaberne fra 1802 af vare sammenblandede og ingen siden den Tid fortsat Capitalfortegnelse fandtes, ei heller de ældre Documenter strax vare at opspore eller tilveiebringe, kunde Forstanderskabet (eller Prof. Saxtorph paa dets Vegne) i sin første Indberetning af 3die September 1825 blot angive de i Hofmans Fundatser anførte

Legaters oprindelige Beløb og tilføie en omtrentlig Beregning af, hvormeget endeel af disse Legaters Capitaler senere vare fregne og hvad derefter maatte antages at tilhøre den Stipendiefond, som nu først skulde oprettes. Denne Beregning synes at have overrasket Overbestyrelsen, da man havde ventet en betydelig Reduction i den hidtil normerede Stipendiesum, men der efter Forstanderskabets Beregning tilkom Disciplene til Understøttelse endog omtrent 1286 Rbdl. aarlig. Da derhos denne foreløbige Døggjørelse paa Grund af Omstændighederne hverken var fuldstændig eller grundet paa aldeles sikke Data, gjorde Directionen Indbendinger imod Beregningens Rigtighed, baade hvad de anførte Legater og deres Summers Forhold til Rigsbankpenge angik, og reducerede Stipendiefondens Capitalsum til omtrent 5000 Rbd. Herved troede Forstanderskabet dog ikke at burde acquiescere, og ved de moissommeligste Undersøgelser, grundede paa Gymnasiets gamle Regnskaber og andre efter lang Søgen opdagede Documenter — Undersøgelser, der først aldeles bragtes til Ende efter henved tre Aars Forløb — lykkedes det Prof. Sartorph at tilveiebringe og fremlægge aldeles uomstødelige Beviser*) for den Paastand, som især havde været Gjenstand for lange Debatter og Forhandlinger med Overbestyrelsen, at Gymnasiets Legatcapitaler ved heldige Conjuncturer og Dplag af Renter i Aaret 1802, da de bleve forenede med Skolens Midler, havde udgjort omtrent det Tredobbelte af deres oprindelige Beløb (13100 Rdl. D. C.

*) Jfr. Selmers acad. Tid. III. 3. S. 266 ff. At anføre her Detaillen af disse Undersøgelser vilde føre for vidt; adskillige didhenhørende Data anføres af Selmer, andre vilde blive optagne i et følgende Bidrag til Skolens og Gymnasiets Historie, som afhandler sammes Gods og Eiendomme.

ist. oprindelig 4615 Rdl. D. C.); hvorefter Directionen erkjendte*), at det af de „med Omhyggelighed samlede yderlige Oplysninger“ maatte antages, at der til Skolens Stipendiefond maatte regnes:

1. Det nedlagte Gymnasiums Privatlegaters Beløb, efter Capitalernes Omskrivning til Rigsbankpenge . . . 10300 Rbd. Sølv.
2. Skolens egne Privatcapitaler til-
ligemed de fra Faaborg og Svend-
borg Skole, efter lige Omskrivning 2620 — —
3. Den saakaldte Dplagskassens Capi-
taler til Beløb ved Udgangen af Aaret
1827 . . 2046 Rbd. 84 $\frac{1}{2}$ Repr. og 4852 Rbd. 21 $\frac{1}{2}$ Sølv.

ialt: 2046 Rbd. 84 $\frac{1}{2}$ Repr. og 17772 Rbd. 21 $\frac{1}{2}$ Sølv;
foruden endeel mindre Legater, som skulle nævnes nedenfor.
Men da denne Sum overgik hvad der hørte til en complet Stipendiefond eller til en aarlig Renteindtægt af 735 Rdl., der er det ved Forordn. af 7de Nov. 1809 reglementerede Maximum af Stipendieuddelingen for en Cathedralsskole, ordnede Stipendievæsenet endelig ved Directionskrivelse af 6te September 1828 saaledes, at det bestemtes, at der til at danne en Stipendiefond af Skolens Midler skulde udlægges Activer til Beløb 17771 Rbd. 63 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ Sølv og 500 Rbd. Sedler, og hvad der endnu manglede i den fulde Stipendiesums Capital skulde contant udbetales af Skolens

*) Spørgsmaalet om Beløbet af Gymnasiets og Skolens Legatcapitaler blev afgjort ved Directionskrivelse af 22de Februar 1828, og vistnok ikke uden Hensyn til dette Resultat blev det ved Kgl. Resolution af 8de Februar s. A. bestemt, at det ved Rescript af 1 $\frac{6}{10}$ 1802 Skolen tillagte Bidrag 2800 Rdl. aarlig fra Odense Communitet herester skulde bortfalde.

Kasse; til en Stipendieoverskuds-fond (hvorom strax Mere) henlagdes Resten af Legatsummerne eller deres Indtægter, hvorhos anordnedes, at begge disse Fonds Activa for Fremtiden aldeles skulde være affondrede fra Skolekassens baade hvad Obligationer og Regnskab angaaer. Stipendiefonden findes da i Aaret 1829 at have udgjort 18424 Rbd. 38 f. Sølvs og Sedl.; men allerede i det følgende Aar led den et Tab af 300 Rbd. ved et Pants Realisation, og dette Tab blev først erstattet i Begyndelsen af 1835 ved Hjælp af Stipendieoverskuds-fonden, hvorefter Stipendiefonden eiede 18423 Rdl. 20 f., indtil i Aaret 1842 i Anledning af en Omsætning af en Obligation ved en Feiltagelse 100 Rbd. af Stipendiefondens Midler gik over til Stipendieoverskuds-fonden. Denne Feil, som først er bleven opdaget iaar, vil snart blive redresseret.

II. Stipendieoverskuds-fonden.

Denne Fond dannedes, som ovenfor er bemærket, samtidig med Stipendiefonden i Aaret 1828 og til den henlagdes da:

1. Obligationer til Beløb 1546 Rbd. 84 f. Repr.;
2. Rantøler Friis's Legat ogsaa kaldet „Ol- og Brødpenge,“ 42 Rdlr. 12 f. S. aarlig;
3. Borger Jørgen Friis's Legat 16 Rbd. S. aarlig.
4. Rasmus Pedersens Legat, ogsaa kaldet Rudhøjings Mulktpenge 7 Rbd. 20 f. S. aarlig.
5. Runnows Legat eller den halve Indtægt af den til Rodkilde perpetuerede Gaard i Ulmerovre 2½ Td. Byg aarlig.

Istedetfor at danne en særskilt Oplagskasse har man lige

fra Overskudsfondens Stiftelse forenet hvert Aars Dplag med denne Fond og gjort dem frugtbringende til Fordeel for samme, indtil vedkommende Disciple, for hvem disse Dplag vare gjorte, bleve dimitterede (jfr. Skolens Progr. for 1844 S. 66 f.). En større Forøgelse har dog denne Fonds Capital erholdt ved Renten af de ovenfor nævnte Fonden selv tillagte Legater — hvortil senere ifølge Rgl. Resolution af 28de September 1838 kom Halvparten af Nyborg nedlagte Skoles Stipendiefond —, endvidere ved hjemfaldne Dplag samt ved de Overskud af Stipendiefondens Renter, som fremkom for de Aar, i hvilke ikke alle Stipendiepladse vare besatte. Hvormeget denne Overskudsfond og den deri indbefattede Dplagskasse er voxet fra dens Stiftelse til Slutningen af forrige Aar, vil sees af følgende Angivelse af dens Capitalformue for de respective Aar, i hvilken Sølv og Repr. er slaaet sammen:

1828	. . .	1757 Rbd. 16 ß.
1829	. . .	1879 — 81 —
1830	. . .	2282 — 92½—
1831	. . .	2854 — — —
1832	. . .	2885 — 64 —
1833	. . . . .	*)
1834	. . .	2645 — — —**)
1835	. . .	2346 — 84 —***)

*) For dette Aar, i hvilket den hidtilværende Regnskabsfører formedelst Misligheder blev affædiget, mangler Capitalfortegnelse.

***) Formindselselen har vel sin Grund i, at i Aarene 1833 og 1834 større Dplag bleve udbetalte til Dimittenderne, end Fondens Indtægter vare.

***) Fonden maatte afgive 300 Rdl. til Stipendiefonden for at erstatte et tabt Pant. s. ovenfor.

1836	. . .	2816	Rbd.	84	ß.
1837	. . .	2869	—	84	—
1838	. . .	2869	—	84	—
1839	. . .	2869	—	84	—
1840	. . .	3319	—	84	—
1841	. . .	6578	—	—	—*)
1842	. . .	6508	—	—	—**)
1843	. . .	6608	—	—	—
1844	. . .	7606	—	43	—
1845	. . .	8406	—	43	—
1846	. . .	9256	—	43	—
1847	. . .	9556	—	43	—
1848	. . .	9819	—	75	—
1849	. . .	10319	—	75	—***)

Da Universitetsdirectionen i Aaret 1835 havde taget under Overveielse, hvorvidt man kunde komme de mindre dote-

- *) Fonden tillagdes af den nedlagte Nyborg Skoles Activa 2040 Rdl. foruden det Walkendorffske Kornlegat fra Glorup 6 Tdr. Byg aarlig.
- ***) Fonden tillagdes en Obligation stor 180 Rdl. istedetfor Rasmus Pedersens Legat (ifr. S. 18), men afgav ifølge Directionens Resolution af 1² 1841 en fra Nyborg Skole modtagen Obligation til Beløb 350 Rdl. til Nyborg Borger- og Almueskolevæsen imod at erholde det ved Delingen 1841 Nyborg By tillagte Walkendorffske Kornlegat fra Juulskov 5 Tdr. 2 Skpr. Byg aarlig.
- ***) Denne Fondens betydelige Stigen siden 1843 har sin Grund, foruden i Fondens egne større Renter, deels i at faa godt som hele Stipendiesummen aarlig er bleven oplagt for Disciplene i nærværende Rectors Embedstid, deels i, at overhovedet færre Stipendiater ere blevne dimitterede i disse Aar, i 1843 kun een, i 1846 ingen.

rede Skoler til Hjælp ved at henlægge til disses Stipendiefond de Legatindtægter, der vare tilfaldne de mere doterede Skoler ved Reductionen af en Mængde Latinskoler i Aaret 1739, forlangte den under 25de April 1835 Ephoratets og Forstanderskabets Betænkning, om Noget maatte være til Hindrer for en Forslyttelse af de ved Svendborg, Faaborg og Rudkjøbings Skolers Reduction Odense Skole tilfaldne Legater, til Rolding Skole, der er meget fattig paa Legater til Understøttelse for Disciple. Men de locale Auctoriteter troede af flere Grunde at burde paa det Stærkeste modsætte sig denne Forslyttelse og vindicere Odense de omtalte Legater; og Directionen maa have fundet disse Grunde vægtige, da den ikke alene Intet videre foretog i denne Sag, men end ikke i Aaret 1838, da Nyborg Skole nedlagdes, benyttede Leiligheden til ved en Part af denne Skoles Legater (hvortil i sin Tid Legaterne fra de reducerede Skoler i Hjerteminde, Børgense og Middelfart vare blevne henlagte) at forbedre Rolding Skoles meget ringe Stipendiefond, men udvirkede, at Nyborg Skoles Stipendiefond blev deelt imellem Nyborg By og Odense Cathedralsskole.

I Forordningen af 7 Nov. 1809 er, som ovenfor anført, bestemt, at naar Stipendiefondens Capital er istand til at udrede de reglementerede Stipendiesummer, skal det Overfløende anvendes til overordentlig Understøttelse for Skolens udmærkede Disciple i deres Skole- og Universitetsaar, og i Directionens Skrivelse af 28de Juni 1828, der opregner Stipendiefondens Capitaler og Indtægter, fremhæves atter, at denne Fond i Forbindelse med Renterne af de Capitaler, som af disses Indtægters Overskud over de aarligen approberede Stipendiesummer og ved indtræffende Besparelser af hjemfaldne Stipendier endvidere maatte i Fremtiden kunne opspares,

udelukkende skulle blive anvendte til Understøttelse for Odense Cathedralskoles Disciple og for de derfra dimitterede Studerende i de første Aar, som disse tilbringe ved Kjøbenhavns Universitet. Saa længe Overskudsfondens, efter Fradrag af Dplagene, ikke indeholdt nogen betydelig Capital, holdtes den disponibel til at bøde paa Tab, Stipendiefonden havde lidt eller muligens kunde lide, og man vovede ikke at anvende Noget af de aarlige Renter til extraordinaire Understøttelser. Først i de sidste sex Aar ere saadanne Understøttelser uddeelte, dog kun ialt til et Beløb af 360 Rdl. *) Fra iaar af vil der imidlertid hengaae lang Tid, inden der kan blive Midler til lignende Understøttelser, da Overskudsfondens Indtægter i Slutningen af forrige Aar have faaet en anden Anvendelse. Under 21de November f. A. tilkjendegav nemlig Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet igjennem Ephoratet Skolens Forstanderskab Følgende: „I Anledning af en af Ministeriet nedlagt allerunderdanigst Forestilling angaaende en i nogle Retninger forandret Ordning af de lærde Skolers Beneficievæsen har det behaget Hans Majestæt Kongen under 18de f. M. blandt Andet at resolvere, at der til Dækning af en Deel af det Tab, som ved Tilstaaelsen af Fripladser i de lærde Skoler forboldes Skolevæsenet, skal af Indtægterne af den nuværende Stipendieoverskudsfond ved Odense Cathedralskole aarlig afgives 480 Rdl. til Skolens Kasse, i hvilken Beløbet bliver at beregne til Indtægt for Skolecontin-

---

*) Næmlig til 2 Disciple 50 Rdl. hver paa Grund af langvarige og bekostelige Sygdomme, til 2 Studerende ved Universitetet 50 og til 2 andre 80 Rdl. hver, paa Grund af at de enten ikke havde noget eller høist ubetydeligt Dplag fra Skolen og baade vare værdige og trængende til Understøttelse.

genter under en særlig Afdeling." — Ved denne Bestemmelse er der, paa omtr. 20 Rdl. nær, disponeret over hele den nærværende aarlige Indtægt af Overskudsfonden endog med Indbegreb af Renterne af den i dens Masse indeholdte Op=lagskasse, og Skolen faaer saaledes Betaling for 16 Gra=tistpladser.

III. Legater udenfor Stipendiefonden.

De tildeels meget betydelige extraordinaire Legater, hvis Administration og Uddeling er henlagt til særskilte Auctori=teter og hvoraf nogle ere bestemte til Opmuntring og Un=derstøttelse for Disciple, andre for Studerende ved Univer=sitetet, ere følgende:

A. For Disciple.

1. Det Baggerste Præmielegat, stiftet af Etats=raad (dengang Justitsraad) Frederik Bagger til Juul=skov ved Fundats af 8de Juli 1789, kongl. confirm. 7de August s. A. Denne med uendelig Snaksomhed affattede Fundats har til Overskrift: „Femte offentlige Stiftelse siden 1767 fra Friderich Bagger paa Juulschou i Tyen paa Capital 20000 Rdl.“, og angaaer for den største Deel Nyborg By og Skoler; den findes in extenso i Schacks Fort=sættelse af Hofm. Fund. IV. S. 20 ff. Det, som deraf vedkommer nærværende Legat, er Følgende: „Derforuden skal til en Opmuntring som Præmie for de to sædeligste og flittigste Disciple, saavel i Odense= som Nyborg Skolers tvende øverste Lectier, uddeles saaledes, at hver af disse to faaer i begge Skolers tvende øverste Lectier, strax efter Examen 4 Rdl., og i næste Lectie hver 3 Rdl., som

ialt udgjør 14 Rdl. Skulde det see, at endnu var Een i samme Lectie, som af Lærerne kunde eragtes ligesaa værdig til Præmie som de to andre, men dog kunde drages i Tvivl at gjøre Præference: da, for at forekomme Jaloufie og Misundelse, skal efter Skriftens Exempler Lodtrækning mellem disse Trende være Dommer i Sagen."

Efter Baggers høitidelige Erklæring i Slutningen af Fundatsen skulde Renten af denne Stiftelse paa 20000 Rdl. tage sin Begyndelse fra 11 Juni 1789 saaledes, at den fulde Uddelelse skulde, hvad enten han levede eller han døde, see i to Terminer næstkommende Aar 1790. Men efter Distributisprotokollen modtoges de første Renter ikke før December 1793 og uddeelttes tilligemed følgende Termins første Gang til 4 Disciple i Aaret 1794 og saaledes fremdeles indtil 1802 incl.; men fra 11 Dec. 1802 til 11 Decbr. 1826 bleve Renterne aarlig indbetalte til Skolens Kassierer, af denne førte Skolekassen til Indtægt og, tvertimod Legatets oprindelige Bestemmelse, henregnede til de Kilder, hvoraf de aarlige Understøttelser skulde udredes til trængende Disciple. Først efterat Undersøgelserne om Stipendiefondens Kilder vare tilendebagte, kom dette Legat som Stipendiefonden ubedkommende tilbage til sin oprindelige Bestemmelse og uddeelttes første Gang igjen i September 1828 paa fundatsmæssig Maade.

Renten af dette Legat modtages i hver Termin fra Nyborg Amtstue af Stiftsprovsten eller Borgemeesteren i Odense, der i Juli Maaned udbetaler de samlede Renter for de sidste 2 Terminer til Rector. Ved Censuren efter Hovedexamen afgjøres ved Lærernes Stemmer, hvilke Disciple Præmierne skulle tildeles, og de udkaarede Disciple fremfalder ved Translocationen og modtage Præmierne i offentlig For-

samling. Tre Gange har siden 1828 Løddet afgjort, hvem af to lige værdige Disciple der skulde erholde Præmien.

Da Forholdene efterhaanden havde forandret sig betydeligen især ved Oprettelsen af flere Classer, saa at Legatet, hvis det skulde uddeles efter Fundatsens Bogsstav, vilde være indskrænket til et i Forhold til Fregventens ringe Antal af Disciple, og derved ofte den mindre Værdige vilde erholde det blot paa Grund af at han var i en af de to øverste Classer og relativ den værdigste i denne Klasse, henvendte den nuværende Rector sig under 18de Marts 1845 til Stiftsøvrigheden (under hvem Legatet forterer) med det Forslag, at for Fremtiden den Forandring gjordes i Legatets Uddeling, at Disciplene fra fjerde til syvende Klasse incl. bleve kvalificerede dertil, saaledes at den større Præmie uddeles til 7de og 6te, den mindre til 5te og 4de Classes Disciple. Efterat Sagen var forelagt Cancelliet og dette havde corresponderet derom med Universitetsdirectionen, tilmeldte forsnævnte Collegium i Begyndelsen af Juli s. A. Stiftsøvrigheden, at det havde overladt Sagens Afgjørelse til Universitetsdirectionen, hvorefter Rector igjennem Ephorattet erholdt Directionens Resolution af 19de s. M., der bifaldt den foreslaede Forandring.

2. Det Moltke'ske Legat, stiftet af Geheimestatsminister Joachim Godske Greve af Moltke til Understøttelse for Embedsmænds Børn, som gaae i Skole. Af de 50 Portioner, hver paa 40 Rdl., som dette Legat indbefatter, ere tvende henlagte til Odense Cathedralsskole. Legatet er stiftet 1819, men den af den nuværende Lehnbesidder af Grevskabet Bregentved, Greve A. W. v. Moltke senere udstedede Fundats er confirmeret under 27de December 1822; den findes aftrykt bl. A. i Engelstofts Efterretn. ang. Univ. og de lærde Skoler 3die og 4de S. 361 ff. og i Frede-

riksborg Skoles Progr. for 1837 S. 9 ff. Denominationen til disse Portioner skeer ved Besidderen af Grebbskabet Bregentved, og hver Termins Renter udbetales af Samme til Rector, af hvem isvrigt intet Vidnesbyrd forlanges om Bedkommendes Evner, Flid eller Fremgang, men kun, hver Gang Renterne hæves, Attest om „at de udnævnte Børn leve og vedborligen deeltage i Skoleunderviisningen“. Til ethvert „Barn“, som enten ved Dimission eller af anden Grund forlader Skolen, betales endnu Renterne til den Termin, som følger næstefter at Marsagen til Ophørelsen af Legatets Nydelse indtræffer. Legatet er for Odense Skoles Bedkommende traadt i Kraft fra 1ste Januar 1826.

B. For Dimissi og Studerende ved Universitetet :

3. Det Michelseniske Legat, stiftet af Biskop over Fyens Stift Hans Michelsen saaledes, at Renterne alle-rede bleve uddeelte fra 1638 af, men Fundatsen først conciperet af Legator kort før hans Død 1651 og underskreven af hans Søn Henrich Hansen, Sognepræst i Skamby og Provst i Skam Herred, Odense, St. Hans Baptistæ Dag 1653 (Origin. paa Perg. i Bispearch. Skolens D. No. 4, aftrykt hos Hofm. VI. S. 168 ff.). Legatet beløber sig oprindelig til 1000 Rdl. og er bestemt til 3 i Fyens Stift fødte eller dog fra Odense Skole eller Gymnasium dimitterede fattige Studenter af god Forhaabning for Kirkens eller Skolens Tjeneste, der skulle nyde det hver i 3 Aar, imedens de studere paa et Universitet her i Danmark. Efter Fundatsen bestyres Legatet af Stifterens Efterkommere, ældste Arving efter Arving, som bliver ved Bogen og er bosiddende „her i Landet“ (hvilket synes at være forstaaet som eenstydig med Fyen); naar ingen saadan findes, skal Fyens Biskop alene raade for samme Stipendier. Legatet har saaledes

hæret bestyret af og til af Biskopperne, men for det meste af Stifterens Slægtninge, fra 1677 af Medlemmer af Familien Mule, og et Medlem af denne Familie, Pastor U. C. Mule, Sognepræst i Nørrelyndelse og Høiby er siden 1832 Ephor for Legatet. Legatet fik i forrige Aarhundrede en Tilbæxt, idet Johannes Mule, Sognepræst i Nørrebroby under 19de December 1753 forpligtede sig til, ifølge et sine Forældre givet Løfte, at lægge 200 Rdl. Courant til Legatet, saasnart han formaade det (jfr. Hofm. VI. S. 170), og denne Sum blev ogsaa indbetalt 1787. En anden ældre Forøgelse af Legatet med en Sum af 62½ Rdl. skuldes J. Mules Fader og Formand i Embedet Michael Mule, efter hvad samme J. Mule beretter i en Skrivelse til Biskop Bloch, der er dateret 1³ 1787 og findes vedlagt Legatets Fundats i Bispearchivet. Ved Rigsbankforordningen skete ingen Forandring med Capitalen, der gik over til samme Beløb i Rigsbankpenge; derimod tabtes i Aaret 1831 ved Salget af den Gaard i Nyborg, hvori de 1062½ Rbd. af Capitalen indestode, paa Grund af Eierens Fallit, 183 Rdl. 25 Sk. Sølv, og Renterne af det Øvrige, som vedblev at staae i samme Gaard, medgik i nogle Aar til at bestribe Udgifterne ved en Proces. Under disse Omstændigheder ansøgte Legatets Ephor Cancelliet om, at Renterne maatte lægges til Capitalen, indtil denne havde naaet Beløbet 1262½ Rdl., og dette blev bevilget. Siden 1840 er Renteuddelingen igjen traadt i Kraft. Mere om dette Legat s. Schads Forts. af Hofm. IV. S. 334 f. og Odense Cathedralskoles Program for 1842 S. 44 ff.

4. Det Baggerste Legat for Dimissi indeholdes i det Legat paa 21,000 Rdl., som daværende Kammerraad, senere Etatsraad Fr. Bagger til Juulskov stiftede til adskillig Brug ved Fundats af 23de Juni 1781, kongl. confirmeret 8de August 1781 (Legatprotokollen hos Hospi-

talsforstanderen i Odense, Schacks Forts. af Hofm. IV. S. 319 ff.). Af denne med stor Biddløstighed og Snakksomhed affattede Fundats vedkommer os her Følgende:

„For paa et Slags Maade at være lidet behjælpelig i at befordre Lærdom og Videnskaber skal hvert Aar til 2 af de findigste, sædeligste og til Studeringer bedst oplagte Deposituri, som ere barnsødte i Fyen og fra Odense Gymnasium eller Skole det Aar sendes til Kjøbenhavn, betales enhver 50 Rdl., af hvilke halvtredstindstyve Rigsdaler de 20 uleveres til Depositt og de 30 efter Examen philosophicum, som da udgjør til dem begge eet hundrede Rigsdaler, da det dependerer af Biskoppen med Oberlæg af Professorerne at udbælde de mest værdige. Dog skal de først annammende være de, som jeg i min Levetid selv maatte udbælde og som ved min Død herhos maatte findes optegnede. Denne tvende Deposituri tillagte Summa — leveres fra Juulstov hvert Aars 11te Juni til Biskoppen, som i en dertil overleveret Protokol lader enhver af de Benævnte enten selv eller ved en dertil committeret bekjendt vederhæftig Mand i Odense qvittere for oppebaarne Legatum, og fra Hovedpersonerne inden 14 Dage staffer Biskoppen vedbørlig Beviis.“ Det hele Legat skulde bestandig indestaae i Juulstov Gods med Prioritet næstefter 3000 Rdl. til Resbvinge og Kullerup Hospitaler; men siden 1805 indestaae kun i dette senere formindskede Gods 17675 Rdl., hvorimod Resten er gjort frugtbringende paa anden Maade. Et Tillæg til den i omtalte Fundats gjorte Bestemmelse findes i Fundatsen for „Femte offentlige Stiftelse paa 20000 Rdl.“ fra 1789, hvor en lignende Sum er legeret til 2 Dimissii af Nyborg Skole (Schack S. 21). Det hedder nemlig der: „Dog bliver herved at observere, som den trykte Odense Fundats ikke indholder, men Erfarenhed siden den Tid har lært mig at iagttage,

nemlig: at hvis de Pensionen nydende lader enten Examen philosophicum reent gaae overstyr eller og fornøiede med et Degnekald eller andet Verdsligt ikke mere lægge dem efter Studeringer, hvis Dyrløse her dog sigtes til, saa maae Enhvers resterende 30 Rdl. ikke udbetales, førend det for Skolens Rector er beviist, at de har taget Examen philosophicum og der faaet Charakteren i det mindste haud illaudabilem; hvilken Post saa herefter for de fra Odense Deponerede maatte iagttages.

Skolen eier denne Belgjorers Portrait, malet i Olie, hvilket nu hænger i syvende Classes Børelse; tillige blev til Minde om denne Stiftelse en Indskrift paa en Marmorplade indsat i daværende Mesterlecties Væg, og denne Indskrift er siden flyttet til den nye Skolebygning, hvor den findes indmuret i Vestibulen paa høire Side ligeoverfor Indgangen. Den lyder saaledes:

En mægtig Støtte for sin Familie | En selvtaenkende Videnskabsmand | En grundig Jurist | En menneskekyndig Læge | Landvæsenets Forbedrer | En Pligt følede Christen | En Original af Drivtighed | Forældreløses Fader | Enkers og uforsørgede Jomfruers Velgjører | De trængende Studerendes | Høimodige Beskytter | Den synkende Armodskraftfulde Ophjælper | Slaveaandens Banemand | En retskaffen Patriot | En ædelmodig Menneskeven | Alt dette savnes for vor Verden | I den mageløse | FRIDERICH BAGGER | Herre til Juulschou kongelige Majest. | Kammerraad virkelig Justitsraad | Og Etatsraad som døde d. 23 Febr. 1791 | I sin Alders 81 Aar | Men ævig skal leve iblandt os | Ved sine prüssverdige Stiftelser | Lyselig og lønlig bortskjænkede | Han over 156000 Rdl. | Hans offentlige Gavnildhed | Mod Odense Skole og Gymnasium | Til en rundelig Gjengjæld for frie | Underviisning og Understøttelse | Beskrives omstændeligen i hans ved | Trykken udgivne Personalier i Doctor | og Professor og Rector Taubers Grund | Træk til et Skilderie over Menneske | Vennen og i Efterretningen om Le-

gatum | For Juulskou paa 21000 Rdl. og et senere | Lega-
tum paa 20000 med meere som er | Trykt i Odense 1781 og
1789.

Bekostet af J. H. Tauber.

Efter Reformen 1802 bleve Renterne af Legatet modtagne af Skolens Kassierer og førte Skolekassen til Indtægt, men af denne igjen udredet Legatportioner til dem, hvem Commissionen eller Directionen for Universtitet og de lærde Skoler havde tillagt dem efter Rectors Forslag, skjøndt det i Commissionens Resolution af 19 September 1804 udtrykkelig hedder: „Med Frøken Ernsts og Baggers Legater forholdes det, som hidtil, i næste Overensstemmelse med Fundatjerne,“ hvorefter Biskoppen ene raader over Uddelingen efter Overlæg med Professorerne, i hvis Sted Rector nu traadte. Dette kunde ikke undgaae Prof. Sartorps Opmærksomhed, efterat han havde tiltraadt Rectoratet, ligesom ogsaa en anden Uregelmæssighed baade med Hensyn til dette og endnu mere med Hensyn til Frøken E.'s Legat, at der ikke hvert Aar var disponeret over det hele Rentebeløb og at det Overskydende var kommet Skolekassen til Gode. Han tænkte da strax paa at vindicere disse Legater deres Tilgodehavende og henvendte sig under 25de April 1824 med Indstilling desangaaende til Directionen. Efter lange Forhandlinger, der dog mest angif det andet Legat, og efter en nøiagtig og fuldstændig Opgjørelse af Skolens og begge Legaters Mellembværende bifaldt Directionen under 1ste April 1826, at der, foruden at der til Baggers Legat udbetaltes en constant Sum for at fuldstændiggjøre Understøttelser af Dimisfi fra 1819—1823, tillige udlagdes til Legatet kongelige Obligationer til Beløb 350 Rbd. S., hvilke skulde lægges til Capitalmassen og hvis Renter skulde tilfalde de samme Dimisfi, der aarligen nyde Understøttelse af den oprindelige

Capitals Renter. Under Forhandlingerne om denne Sag 1824—26 afholdt Universitetsdirectionen sig fra at besætte de Baggerste Legatpladser, men henviste Afgjørelsen til „Directeurerne, Biskoppen og Rector,” og har ogsaa senere betragtet disse tvende Embedsmænd som Bestyrere og Uddelere af Legatet (jfr. *Selmers acad. Tid. I. 3. S. 241*), hvorimod ifølge Praxis, overensstemmende med Fundatsens Ord, Biskoppen betragtes som Legatets Ephorus, til hvis Approbation Rector aarligen indstiller sit Forslag og af hvem Bemyndigelse meddeles Hospitalsforstanderen, der er Legatets Regnskabsfører, til Udbetalingen af Portionerne. De seneste Bestemmelser om dette og følgende Legat anføres nedenfor.

5. Frøken Ernsts Legat for Dimisssi, stiftet af Juliane Helene Ernst ved Testament af 28 November 1781, hvori fastsattes, at Renterne af hvad der blev tilbage i hendes Bo, efterat andre Forpligtelser vare opfyldte, skulde anvendes til Understøttelse af tvende fra Odense Skole dimitterede Disciple, saaledes at hver skulde have 50 Rdl., og at hvad der endvidere blev tilovers derefter, ligeledes skulde udsættes og Renten anvendes til Understøttelser paa 10 Rdl. for saa mange andre Dimisssi, som Renterne kunde tilstrække. Men da ved Skiftets Slutning den Sum, som tilfaldt den latinske Skole efter Testamentet, befandtes at være langt større, end Testatrix havde forestillet sig, nemlig 8000 Rdl. D. C., oprettede Executores testamenti, Rhrr. J. Bülow og Stiftsphysikus Dr. J. Eichel under 29 December 1784 en Fundats, der blev kongl. confirmeret under 1ste April 1785 (Origin. i Bispearch. Sk. D. No. 89, aftrykt i *Engelstofts Universitets- og Skole-Annaler 1808 II. S. 100 ff.*), hvori dette Legats Bestyrelse og Anvendelse nærmere blev bestemt saaledes, at det skulde indlemmes blandt Skolens andre Legater og staae under Biskoppens, Professorernes og

Stiftsprovstens Forvaltning; Renterne skulde modtages af Rector umiddelbart fra Debitorerne, og efter hans Forslag fastsætter hvert Aar efter Skolens Examen Biskoppen, hvor der skal nyde Stipendierne; til tvende Dimission fra Skolen eller Gymnasiet skulde aarlig udbetales 50 Rdl. hver, de 20 Rdl. ved Dimissionen, det Øvrige efter Examen philosophicum, og de øvrige Renter skulde anvendes til Portioner paa 40 Rdl., Halvdelen at tildele ved Dimissionen og den anden Halvdeel efter anden Examen; skulde der ikke blive dimitterede saa mange Disciple, som der blive Stipendier, da oplægges de overskydende Renter til et andet eller de følgende Aar.

„Skulde een eller flere af Stipendiaterne ikke tage Examen philosophicum eller derved erholdt ikke i det ringeste den Charakter *haud illaudabilem*, da skal de til den eller dem *pro persona* bestemte 30 Rdl. eller 20 Rdl. tilfalde andre fattige Studerende i deres Sted, som have gaaet i Odense Skole eller paa Odense Gymnasium, ved Examen philosophicum have faaet den bedste Charakter og ikke have været udsete til at nyde dette Stipendium ved deres Deposith, naar de opholde sig ved Akademiet og bevise deres Flid ved Professorernes Attester, da saadanne Studenter i disse Tilfælde af Rectoren for Biskoppen maae foreslaaes til at faae udbetalt af Renternes Overskud, saavidt tilstrække kan, efter deres Værd og Trang, hver 20, 30, 40 til 50 Rdl. eengang for alle“. — Som Overskud i Boet, efterat Legatets 8000 Rdl. vare udtagne, blev af Executores test. i Aaret 1785 overleveret til Rector Tauber 106 Rdl. 1 Sk., og deraf bekostet Trykning og Indbinding af en af Rector holdt Lovtale over Testatrix samt en Mindetable af Marmor, der blev indsat i Mesterlectiens Væg ligeoverfor den over Bagger, og nu er indmuret i Vestibulen paa venstre Side ligeoverfor Indgangen. Den lyder saaledes:

„Til et uforglemmeligt | Æreminde over | Odense latinske Skoles Velgjørerske | Forældreløse Jomfruers | Og Enkers Velynderske | Den over al Roes nu langt ophøjede | Og i vor og Efterslægtens Minde | Udødelige Frøken | JULIANE HELENE JUSTINE von ERNST | Den jordiske Udødelighed befæstede hun | Ved priisværdige Stiftelser | 10,000 Rigsdaler hvoraf 10 fattige Jomfruer | Og Enker nyde de aarlige Renter ligeledes | Et legatum til den latinske Skole i Odense | 8000 Rdl. hvis aarlige Renter uddeles til | værdige og trængende Candidaters Understøttelse | Deels ved deres Afreise fra Gymnasiet | og Skolen til Academiet | Deels efter deres priiselig overstandne | Examen philosophicum | Ifølge den allernaadigst stadfæstede Fundats | Af 1 April 1785 | Den salig Afdøde lever altsaa iblandt os | Ved hendes udtømmelige | Gavmildheds Kilder | Ved Rektor og Professor Taubers trykte Tale | Over hende som evig forfriskede og | Varrige Gravminder.

Uddelingen tog sin Begyndelse i Aaret 1785 og fra dette Aar af indtil Reformen 1802 uddeelttes til 113 Personer 4480 Rdl. D. C. i ordinaire Portioner. I Bispearchivet findes en Erklæring fra Executores testamenti af 21de 1790, hvori den Paastand opstilles, at der ikke behøves Examen philologicum for at fyldestgjøre Fundatsens Fordringer. Denne Erklæring er foranlediget ved Rector Krafts modsatte Paastand i Skrivelse af 11de. Bispens Resolution af 23de erklærer Executorernes Anskuelse for den rette, og af samme Mening er Biskoppen endnu i Aaret 1800, da Spørgsmaalet atter blev reist af Rector Heiberg.

Samtlige Actstykker til Legatets Historie fra 1802 indeholdes i Legatprotokollen, der begynder med en Copie af Fundatsen. Efter Reformen deelte dette Legat Skjebne med de andre, idet det blev indlemmet i Skolens Midler og dets Renter førte Skolekassen til Indtægt, hvorimod der efter Rectors af Universitets-Commissionen eller Directio-

n en approberede Forslag udbetaltes Legatportioner til færre eller flere Dimissi, dog sjelden noget Aar det hele Rentebeløb; i flere Aar blev aldeles Intet brugt af Renterne, men disse heller ikke efter Fundatsens Bydende oplagte eller i Regnskaberne anførte som tilhørende Legatet. Kort efter sin Embedstiltrædelse begyndte derfor Prof. Sartorpy en Undersøgelse om dette Legats Forhold til Skolekassen, hvoraf Resultatet var, at der af Legatets Obligationer kun forefandttes til Beløb 5400 Rdl. Sølv, hvorimod de andre 2600 Rdl. ved Forandring af Pantet vare blevne udsatte som hørende til Skolens Capital, uden at man dog kunde opdage, naar dette var skeet eller til hvad Beløb de vare omskrevne i Rigsbankpenge; endvidere havde Legatet en betydelig Sum tilgode hos Skolekassen for de i en Række af Aar oppebaarne og ikke heelt benyttede Renter, hvis Beløb i Rigsbankpenge heller ikke kunde udfindes nøie. Efter en vidtløftig Correspondence med Universitetsdirectionen fra 1824 af, bestemte denne ved Skrivelse af 26 Februar 1825, at de sidstomtalte 2600 Rdl. skulde omskrives til 1960 Rbd. S.; med Hensyn til Legatets Tilgodehavende hos Skolekassen afgjordes endvidere, efter Brevvevling med Cancelliet, ved Resolution af 28 Januar 1826, at Rentebeholdningerne, forsaavidt de i sin Tid vare indbetalte i Skolekassen i Dansk Courant, skulde erstattes med 1 Rbd. S. for 6 Rdl. D. C. Efterat Forstanderskabet derpaa overeensstemmende hermed havde indsendt en Beregning af Legatets Mellembærende med Skolekassen, fastfattes endelig ved Resolution af 1ste April s. A. hele Erstatningen af Legatets Overskud fra 1803 til 1825, foruden en Sum af 941 Rbd., der allerede noget i Forveien forskudsvis var anvist for at uddeles til trængende Dimissi, til en Sum af 1581 Rdl. 15 s., hvoraf 331 Rdl. 15 s. skulde udbetales contant, det Øvrige refunderes Legatet ved at transportere til det en

Skolen tilhørende kongl. Obligation paa 1000 Rbd. S. og en Panteobligation paa 250 Rdl. Ved denne Forøgelse kom altsaa Legatets i Obligationer staaende samlede Capital i Aaret 1826 til at udgjøre 8610 Rbdl. S. Angaaende Legatets Forhold til Skolens Regnskabs- og Kassevæsen fastfattes efter Forstanderskabets Forslag ved samme Directions skrivelse af 1ste April 1826 følgende Regler:

1. Alle til Legatets Fond hørende Activer skulle være paategnede at tilhøre Legatet og bevares i et særskilt Num i den lukte Kasse paa Odense Raadhuus, hvortil D. C. Forstanderskab har Nøgler. I Skoleregnskabet føres for Legatet en særskilt Conto.

2. Skolens Kasserer besørger, som hidtil, Indkrævningen af Legatets Indtægter, Renter og deslige, meddeler derfor Dvittering, indfører dem under behørig Conto til Indtægt, anmelder i Udeblivestilfælde Restancer paa behørig Maade for Forstanderskabet, der i Tilfælde af at Tvangsmidler skulle anvendes for at inddrive Restancerne, træder i Forbindelse med Legatets nuværende Bestyrere efter Fundatsen, nemlig Biskoppen, Stiftsprovsten og Rector, med hvilke Forstanderskabet ligeledes træder i Forbindelse, saa ofte der med Capitalfonden skal foretages nogen Forandring.

3. De modtagne Indtægter afleveres af Regnskabsføreren ved hver Termin til Bestyrerne af Legatet eller til den, som af dem ved Fuldmagt committeres til Modtagelsen imod Dvittering, og de føres da strax til Udgift i Skoleregnskabet, ved hvilket bemeldte Dvittering skal fremlægges, og naar dette er skeet, er Cathedralskolens Forstanderskab uden videre Ansvar for bemeldte Indtægter.

Kort efter er heri skeet nogle Modificationer, idet Regnskabet for Anvendelsen af Legatets Renter og dets Kassebeholdning ifølge Cancellieskrivelse af 13de Mai 1828 ble:

inddraget under Stiftsrevisionen, hvorefter denne Conto er bortfalden i Skoleregnskabet og blot en Fortegnelse over Legatets Capitalfond optagen deri. Det aarlige Regnskab underskrives af Rector og indsendes til Medbestyrerne, for af dem at tilstilles Revisor, ligesom ogsaa disse tvende Medlemmer af Legatets Direction decidere samme Regnskab.

Angaaende Legatets Anvendelse i Fremtiden bifalddt Universitetsdirectionen ved Skrivelse af 21 Juli 1827 følgende af Legatets Directeurer i Overeensstemmelse med Fundatsen foreslaaede Regler:

1. Portionernes Størrelse beregnes aarlig i Forhold til de i Aaret indkomne Rente=Indtægter og fordeles i 7 Portioner efter Forholdene 5—5—4—4—4—4—4, saaledes at de tvende største udgjøre hver $\frac{1}{6}$ og de 5 mindre hver $\frac{1}{3}$ af den hele Renteindtægt for Aaret, hvori Dimissionen skeer, nemlig af Renten til 11te December næstforeg. Aar og til 11te Juni s. A.

2. Den første Distributs af disse tillagte Portioner bliver ved Dimissionen, naar Dimittenden har modtaget sit Testimonium, af Skolens Rector at udbetale, saaledes at af de tvende større Portioner udbetales to Femtedele af det tillagte Beløb og af de fem mindre Halvdelen af samme.

3. Den anden Distributs skeer, naar Vedkommende med Attest fra det philosophiske Facultets Decanus beviser, ei blot at han har absolveret Examen philologicum og philosophicum, men endog den ham tildeelte Hovedcharakter for begge samlede. Skulde Sygdomstilsælde forhindre ham fra at absolvere begge disse Examina i det første Aar efter hans Dimission, og han ved lovgyltig Attest beviser det, da reserveres hans anden Distributs ham endnu et halvt Aar, men beviser han da ikke sin Adkomst til den, har han mistet al Fordring paa samme, alt efter Fundatsens § 2.

4. Naar der efter den paa ovenansførte Maade stete Distributs endnu bliver et Overskud, og Rector, i Overensstemmelse med Disciplenes Antal og Fremgang i de tvende øverste Classer, erklærer, at han ikke i de to næstfølgende Aar kan vente at dimittere saa mange, der, som baade flittige og trængende, kunne efter Fundatsen være kvalificerede til Understøttelse af Legatet, at dette Overskud, foruden de imidlertid indkommende Renter, dertil skulde behøves efter Fundatsens § 2, og Overskudets Sum kommer til at stige over 200 Rbd. Sølv, da anvendes Halvparten af dette Overskud til Capitalens Forøgelse og Halvparten til extraordinair Understøttelse for ældre Dimissit fra Skolen, som opholde sig og studere ved Kjøbenhavns Universitet og som dertil efter Fundatsens § 4 ere kvalificerede.

Efterat Alt hvad der hørte til dette Legats fremtidige Bevarelse, Bestyrelse og Anvendelse saaledes var ordnet, er baade dets Capital betydeligen bleven forøget og ikke ringe Summer anvendte til extraordinaire Understøttelser, foruden at de ordinaire Portioners Beløb næsten med hvert Aar er steget i Forhold til Renternes Stigen. Af Overskudet er lagt til Capitalen og udsat:

fra 1826—1842	2225 Rbdl.
„ 1843—1849	1022 —

3247 Rbdl.

saa at den i Obligationer staaende Capitalmasse for Tiden er **11857 Rbdl.**

Til Understøttelser er anvendt:

	Personer	ordinaire	Personer	extraord.
1827—42	66	3694 Rbdl. 48 β.	14	650 Rbdl.
1843—49	21	1149 — 38 „	10	500 —

De ordinaire Understøttelsesportioner, som oprindeligen

udgjorde resp. 50 og 40 Rdl. og i Aaret 1827 vare, de større 6 Rbd. 4 Mk. r. S. og 57 Rbd. 4 Mk. 7 S. Repr., de mindre 5 Rdl. 2 Mk. r. S. og 46 Rdl. 1 Mk. 2 S. Repr., ere stegne saaledes at de ved den sidste Uddeling i Efteraaret 1848 udgjorde resp. 76 Rdl. 47 S. og 61 Rdl. 18 S.

Da den ved den provisoriske Plan af 25 Juli 1845 anordnede Afgangsexamen ved selve Skolen for den største Deel ogsaa indbefatter de Discipliner, som forhen vare Gjenstand for Examen philologicum og philosophicum, og en saadan anden Examen, afslagt et Aar efter Dimissionen ikke fordrer af de fra de udvidede Skoler dimitterede Studerende, fandt Rector sig foranlediget til at gjøre Ephoratet opmærksom paa Nødvendigheden af en Forandring i de didhørende Bestemmelser i begge de sidstnævnte Legaters Fundatser. Efterat Sagen var bleven forelagt Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet, modtoges under 15de Juli 1848 følgende Resolution:

„I Anledning af hvad af Stiftsøvrigheden i Skrivelse af 27de f. M. er indstillet ved Fremsendelsen af et Andragende fra Rector Prof. Heinrichsen, betræffende en Forandring af de Bestemmelser i Fundatserne for de Odense Cathedralskole tillagte Bagger ske og Froken Ernst Legater, hvorefter Udbetalingen af den anden Portion af disse er betinget af at vedkommende Studerende have underkastet sig den saakaldte anden Examen ved Universitetet, samt da disse Bestemmelser saavel som de i Universitetsdirectionens Skrivelse af 21de Juli 1827 indeholdte nærmere Forskrifter angaaende Udbetalingen af det sidstnævnte Legat ikke længere kunne ansees anvendelige efterat den ved den provisoriske Plan af 25de Juli 1845 befalede fuldstændige Afgangsexamen træder istedetfor Examen artium og Examen philologico-philosophicum alene med

Undtagelse af de til en egen Examen henlagte philosophiske Discipliner, vil Ministeriet herved have fastsat, at det Baggerste og Frøken Ernsts Legater herefter paa eengang maae udbetales vedkommende, til at nyde Legaterne denominerede Studerende, naar de efter udholdt fuldstændig Afgangsexamen ved Odense Cathedralsskole dimitteres til Universitetet, hvorimod den i Universitetsdirectionens ovcumeldte Skrivelse af 21de Juli 1827 approberede Bestemmelse om den Understøttelse, som af Frøken Ernsts Legat under visse Vilkaar kan tilstaaes ældre Dimissi fra Odense Skole, fremdeles maa forblive i Kraft."

Til Slutningen maa endnu omtales et for Disciple og Studenter fælles meget betydeligt Legat, der vel ikke i og for sig staaer i nogen Forbindelse med denne Skole, hverken hvad Bestyrelsen eller Anvendelsen af Legatets Midler angaaer, men dog vistnok i de fleste Tilfælde vil komme Disciple i og Studenter fra denne for Tiden eneste lærde Skole i Stiftet til Gode. Jeg mener det Riberske Legat, stiftet af Birkedommer Vincent Ribes ved Testament af 26de September 1835 (S. Schacks Forts. af Hofm. IV. S. 361 ff.). Ifølge dette Testament skal Halvdelen af Ribers Bo efter Fradrag af Gjelden sættes paa Rente i godt Fordegods i Fyen mod 1ste Prioritets Pant som Legat for Studerende af Fyens Landalmue, hvortil ogsaa regnes Skolelærere paa Landet, men ikke andre paa Landet boende Embeds- og Bestillingsmænd, ei heller Forpagtere eller Betjente paa Herregaarden. Legatet er sat under samme Bestyrelse som Lundegaards Stiftelse (Stiftsøvrigheden, Provsten og tvende Præster af Salling Herred) og bestemt til et Barn af Bondestanden, der prøvet efter almindelig Opfordring ved offentlig Examen af Directionen og derefter forberedet i de

elementaire Kundskaber paa Landet ved en Præst eller anden studeret Mand, erkjendes for at være udmærket begav et. Naar den efter nyeste Prøvelse valgte Elev er anbragt i Skolen, skal Understøttelsen bestaae i Skolepenge, Logis, Kost, Bøger, Klæder, Bask og andre Smaaavgifter, saavidt fornødent gjøres. Ved Universitetet understøttes den Samme med et Pengebidrag, der dog ikke maa gives længere end i 5 Aar og ikke overstige 300 Rdl. aarlig, hvorhos Directionen skal paasee, at Jugen gives Skoleunderstøttelse, førend det med Visshed kan sees, at Universitetslegatet er disponibelt til den Tid, Discipelen skal dimitteres eller benytte det. Skulde udmærket begavede Bønderbørn findes saa sjeldne, i et saadant Tidsrum, at Legatet steg til en større Capital end at Renterne udfordres til to, een i Skolen og een ved Universitetet, da, og først da kan den tredje Plads besættes med et borgerligt Barn, ligeledes udvalgt ved offentlig Examen efter almindelig Indbydelse.

Legatets oprindelige Sum 9414 Rdl. 3 Mk. er nu stegen til omtrent 11000 Rdl., hvoraf dog 1000 Rdl. ifølge Testamentet tilfalde en Slægtning af Legator, hvis han gifter sig, men indtil da tilfalde ogsaa af denne Sum Renterne Legatet, og Summen selv ligeledes, „ifald han ikke kommer i ægteffabelig Forsatning“. Paa Grund af nogle Bestemmelser i Testamentet om Renternes Anvendelse til Understøttelse af en studerende Slægtning i et vist Tidsrum, hvortil ogsaa hører Sammensparelsen af de omtalte 1000 Rdl., har Understøttelsen til en Bøndesøn ikke kunnet træde i Kraft før i Begyndelsen af dette Aar.

Efterretninger

om

Odense Cathedralsskole

for

Skoleaaret 1849-50.

Afgangsexamen.

Under 4de August f. A. tilmeldte Ministeriet Rector, at da den Omstændighed, at Underviisningsinspector=Embedet ved de lærde Skoler for Tiden stod vacant, gjorde det nødvendigt at lade de under dette Embede hørende Forretninger med Hensyn til Afholdelsen af Afgangsexamen ved de udvidede Skoler besørge ved en interimistisk Foranstaltning, havde Ministeriet under Dags Dato overdraget forhenværende Rector Dr. Lange for denne Gang at udføre ovenmeldte Functioner. Ved Skrivelse af 28 f. M. underrettedes Rector endvidere om, at ved Odense Cathedralsskole de skriftlige Prøver vilde være at udarbejde den 3die, 4de og 5te September og den mundtlige Examen at afholde fra 19de til 22de f. M. Som de Fag, hvori Dr. Lange ønskede at ansættes som Censor, angaves Dansk, Latin, Græsk, Religion og Historie.

Til Afgangsexamens anden Deel indstillede sig det forrige Aars fem Candidater, følgende Disciple af syvende Klasse:

1. Thorvald Paulsen, Søn af Particulier Paulsen i Odense, født paa Keirupgaard i Fyen den 12te Febr. 1831, optagen i Skolens første Klasse d. 1ste April 1840.

2. Gustav Baldemar Emil Crone, Søn af afd. Kjøbmand Crone i Odense, født sammest. den 18de Marts 1832, optagen i 1ste Klasse den 1ste Octbr. 1841.

3. Harald Wilhelm Bülow, Søn af Søfrigscom-

misfair v. Bülow i Odense, født i Svendborg d. 13de April 1832, optagen i 1ste Klasse d. 1ste April 1842.

4. Adolph Wilhelm Lange, Son af afd. Justitsraad Lange til Drebelsslunde, født sammesteds d. 15de September 1829, optagen i 4de Klasse d. 1ste October 1844.

5. Peter Clausen, Son af Dverbagtmester og Gymnastiklærer Clausen i Odense, født d. 4de Juli 1829 sammest., optagen i 4de Klasse d. 1ste October 1844.

Til Afgangsexamens første Deel indstillede sig følgende sex Disciple af sjette Klasse, der ved Censuren efter Hovedexamen vare blevne erklærede modne til at opflyttes i syvende Klasse: Morten Thomsen Bredsdorff, Christian Frederik Christopher Møller, Gabriel Thomas Schatt Nørdam Heiberg, Rasmus Balslev, Baldemar Thomsen og Frederik August Henrichsen. Det Nærmere om dem vil blive meddeelt i næste Aars Program.

Opgaverne ved de skriftlige Prover af begge Exomens Afdelinger have været følgende:

1. Udarbejdelse i Modersmaalet: Hvori bestaaer den sande Fædrelandskjærlighed, og hvilke andre sympathetiske Følelser støtter den sig til?

2. Latinisk Stil: „Ligesom tidligere alle de ypperste Weltalenhedslærere med Iver havde forsøgt den Sætning — Dog havde han fuldt og fast besluttet, hellere at gaae under, end at svigte Sagen“, aftrykt i Henrichsens Opgaver, ny Saml. 3die Afd. S. 374.

3. Oversættelse fra Latin paa Dansk: C. Plinii Panegy. c. 45 Priores quidem principes indtil: eoque obsequii continuatione pervenimus, ut prope omnes homines unius moribus vivamus.

4. Tydsk Stil: I de første Dage af April Maaned

samme Aar forsamlede en stor Mængde Bønder fra Schwarzwalb sig om en vis Hans Müller af Bulgenbach. I et glimrende Optog, med rød Kappe og rød Hue, drog han i Spidsen for sine Tilhængere fra Landsby til Landsby; paa en med grønne Grene og Baand udsmykket Bogn blev Stormfanen (Sturmfahne) kjørt bag efter ham. En Herold sammenkaldte overalt Befolkningen og oplæste for den de saakaldte tolv Artikler, i hvilke de Fordringer, som man troede at maatte gjøre, udtaltes paa en meget bestemt Maade; thi enhver, vilde Hans Müller, skulde erfare, hvad han havde at vente sig, hvorfor han greb til Vaaben. De tolv Artikler indeholdt Fordringer af tredobbelt Art. Allerførst fordredes fuldstændig Frihed med Hensyn paa Jagt og Fiskeri (Fischfang). Fremdeles trængte Bønderne paa Ophævelsen af visse nye Rettigheder, som Herremændene havde anmasset sig over dem, nye Straffe og nye Byrder, som de havde paatvunget dem. Endelig vilde Bønderne ikke længere være Livegne (Leibeigen); thi Christus havde ogsaa forløst dem med sit dyrebare Blod. Til sidst forlange Bønderne Ret til selv at vælge deres Præster, for af dem at undervises i den sande Tro, uden hvilken de „ikke vilde være andet end Kjød og Blod og udhygtige til Alt.“ Ved første Diekast synes disse Fordringer ikke særdeles store, og dog vilde de, consequent gennemførte, have haft en saa godt som fuldstændig Emancipation til Følge.

5. Geometrisk Opgave: At finde Sidens Længde og Sidefladens Areal i det regulære Tetraeder, hvis Volumen er givet $= 1$ cub'.

6. Arithmetisk Opgave: At finde Udtrykkene for de to Tal, hvis Cubikrødders Produkt er givet $= a$, og som ere saadanne, at deres Sum divideret med deres Cubikrødders Sum og deres Differents divideret med deres

Cubikrødders Differentis give Quotienter, hvis Sum er giben $= b$.

Exempel: $a = 20$, $b = 208$.

I Censuren over de enkelte Fag deeltog med Lærerne denne Gang, foruden Prof. Lange, tillige af Videnskabsmænd i eller ved Odense: Biskop Gad i Geographie, Etatsraad Wegener i Tydsk, Pastor Westengaard i Hebraisk, Skoleforstander Jensen i Mathematik og Naturlære, Skoleforstander Adjunct Lassen i Fransk, Candidat Vincens Strøm i Naturhistorie.

Candidaterne have ved denne Examen erholdt følgende Charakterer.

Candidaternes Navne.	Første Afdeling.					Anden Afdeling.								Hoved- charakter.	Skrift.
	Sydf.	Frans.	Religion.	Geographic.	Naturhistorie.	Libarbejde i Møbersmaadet.	Latin, mundtlig.	Latin, Priftilig.	Græsk.	Historie.	Arithmetik.	Geometric.	Naturlære.		
L. Paulsen . . .	mg.	mg.	ng.	mg.	mg.	mg.	mg.	g.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	Første Charakter.	—
G. B. E. Crone .	mg.	g.	mg.	g.	g.	g.	mg.	g.	mg.	mg.	mg.	g.	mg.	Første Charakter.	mg.
H. B. Bülow . . .	mg.	mg.	mg.	g.	mg.	mg.	ug.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	Første Charakter.	g.
A. B. Lange . .	g.	g.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	tg.	mg.	mg.	g.	g.	mg.	Anden Charakter.	—
B. Clausen . . .	mg.	mg.	mg.	ug.	g.	mg.	mg.	g.	g.	g.	g.	g.	g.	Anden Charakter.	g.

2. Underviisningen.

I dette Skoleaar har ingen Klasse været deelt, undtagen den toaarige sjette Klasse, i hvilken hvert af Partierne har nydt særskilt Underviisning i samtlige Fag. Ei heller har nogen synderlig Modification fundet Sted i Underviisningsplanen med Undtagelse af, at Fransk er bortfaldet i første Cl. (jfr. Progr. f. 1849 S. 46 ff.). Derimod ere betydelige Forandringer foregaaede i Lærerpersonalet og Fagfordelingen. Den constituerede Lærer Cand. theol. Henrik Christian Bogelsang blev under 4de Juli f. A. allern. beskikket til Adjunct. Efter Hovedexamen fratraadte Skolens tvende ældste Adjuncter Dhr. Martin Anton Erone og Hans Peter Røfoed-Hansen deres Functioner for at gaae over til geistlig Virksomhed, den første som Sognepræst for Herressted Menighed i Fyen, den anden som residerende Capellan ved vor Frelser's Kirke paa Christianshavn, til hvilket Embede han allern. var bleven beskikket under 24de Juni f. A., efterat have helliget Skolen sin Tjeneste i tolv Aar og arbeidet med Held i de mange forskjellige Fag, hvilke hans mangesidige Kundskaber satte ham i Stand til at paatage sig, eftersom Omstændighederne fordrede det; i de sidste 6 Aar var Naturhistorie og Tydsk hans Hovedfag. Ved disse tvende Læreres Fratrædelse blev da Naturhistorie i de 4 øverste og Tydsk i alle Classer samt Dansk i de 4 nederste Classer vacant. Da Skolen var saa heldig iblandt sine Lærere at have en, der havde sysselsat sig i længere Tid med Naturhistorien og var villig til at paatage sig dette Fag, og da der især var Trang for en Philolog, der foruden de gamle Sprog ogsaa formeentes at kunne overtage Tydsk i de høiere Classer, indstillede Rector, at en Lærerpøst i de gamle Sprog blev er-

klæret for vacant, at de øvrige vacante Timer i flere Fag fordeeltes imellem Skolens ældre Lærere, der vare tilbøielige til at paatage sig flere end de reglementerede Timer mod særskilt Godtgjørelse, og at der ikke ansattes nogen ny anden Lærer førend Omstændighederne bedre end for Tiden tillode at tildele ham et Hovedfag. Under 25de August approberede Ministeriet den paa dette Forslag grundede Fag- og Timefor- deling, men erklærede tillige, at det, da det fandt en Forans- staltning, hvorved Skolens Lærere overdroges et saa betyde- ligt Antal Extratimer, betænkelig, ikke kunde give sit Sam- tykke til, at den da ledige Lærerpost henstod længere ubesat end til Udgangen af Skoleaaret 18 $\frac{1}{3}$ $\frac{9}{10}$. Den ene vacante Post var imidlertid allerede under 5te s. M. bleven besat, idet Cand. philol. Edvard Christian Ludvig Lembcke, forhen Adjunct ved Bordingborg lærde Skole, var bleven be- skikket til Adjunct ved Odense Cathedralsskole med den ham efter hans tidligere Embedstjeneste tilkommende Anciennitet.

Fagene have da været fordeelte saaledes i indværende Skoleaar:

Rector:	Latin i VII, Græsk i VII og VIA	18	Timer.
Oberlærer Dr. Paludan-Müller:	Historie, Geographie og Dansk i VII, VIAB og V	25	—
Oberlærer Sicé:	Græsk i VIB og V, Fransk i VI-III	21	—
Adjunct Lembcke:	Latin i VIA og B, Tydsk i VI-III	30	—
Adjunct Kragh:	Mathematik i VII-IV, Natur- lære i VII, VIAB	28	—
Adjunct Silfverberg:	Græsk i IV, Latin i III, Dansk i II og I, Hebraisk i VII og VIAB	31	—
Adjunct Kühnell:	Latin i V og IV, Arithmetik III, Tydsk i II og I	31	—

Adjunct Nissen: Religion i hele Skolen, Danst i IV og III	27	Timer.
Adjunct Faber: Naturhistorie i hele Skolen, Fransø i II, Regning i I	24	—
Adjunct Bogelsang: Historie og Geographie i IV-I, Regning i II	22	—
Fuldmægtig Jastrau: Skrivning i IV-I . .	10	—
Tegnelærer Moe: Tegning i III-I	7	—
Krigsassessor Foersom: Sang i hele Skolen	6	—
Lieutenant v. Prinsen med Assisterter Gymna= stik i hele Skolen	8	—

Følgende Schema viser, hvormange ugentlige Timer der har været tildeelt hvert Fag i de forskjellige Classer:

Sagene:	VII	VI.A	VI.B	V	IV	III	II	I	Summa
Danst	3	2	2	2	2	3	5	6	25
Tyds	=	3	3	3	3	2	5	5	24
Fransø	=	2	2	3	2	3	5	=	17
Latin	9	8	8	9	8	9	=	=	51
Græsk	5	4	4	5	5	=	=	=	23
Hebraisk	2	2	2	=	=	=	=	=	6
Religion	=	3	3	3	3	3	3	4	22
Historie og Geographi	3	4	4	5	4	4	5	5	34
Regning og Mathem.	5	4	4	4	4	4	4	4	33
Naturhistorie . . .	=	2	2	2	2	2	2	3	15
Naturlære	3	2	2	=	=	=	=	=	7
Skrivning	=	=	=	=	1	2	3	4	10
Tegning	=	=	=	=	=	2	2	3	7
Sang	2	2	2	2	2	2	2	2	16
Gymnastik	2	2	2	2	2	2	2	2	16

Under 14de August f. A. har Ministeriet approberet Indførelsen af Bassen's franske Læsebog for Skolernes lavere Classer til Brug for 3die og senere ogsaa 4de Cl. istedetfor Borrings Læsebog for Mellemclasserne, og Steens mathematiske Geographie i 7de Cl. istedetfor Duffsens Lærebog. Om Indførelsen af Gads Lærebog i den evange-

list christelige Religion forbeholdt Samme sig at give nærmere Bestemmelse, og efterat have corresponderet med det theologiske Facultet, meddeelte det ogsaa under 10de Decbr. sit Samtykke til denne Bogs Indførelse, dog „kun under Forudsætning af en skjonsom Benyttelse, som veed at udelade hvad der ligger udenfor Ungdommens aandelige Synskreds, og under simplere Former at udvikle det religiøse Indhold, hvilken Forsigtighed ved Bogens Brug det vil være den paagjældende Lærers Sag at anvende og Rectors at have Indseende med“.

Angaaende Beregningen af Extratimer ved de lærde Skoler modtog Rectorerne følgende ministerielle Mundskrivelse under 25de Januar d. A.:

„Ministeriet har allerede ved adskillige Leiligheder til enkelte af Dhr. Rectorer yttret, at Det havde nogen Betænkelighed ved de indkommende Indstillinger om Betaling for Extratimer, der gives af de lærde Skolers Lærere, og at Det navnlig ligesaa lidet som den forrige Universitetsdirection kunde ansee den Antagelse om Grændsen for det en Lærer pligtmæssig paahvilende Arbejde, hvorpaa Indstillingerne byggedes, for grundet i Sagens Natur eller nogensinde erkjendt og stadfæstet som gyldig Regel. I det nu Ministeriet for det nu løbende Skoleaar ikke har negtet sit Samtykke til de Indstillinger af denne Art, der i det Hele stemmede med hvad der i de næstforegaaende Aar har været bevilget, har Det dog ikke villet undlade for samtlige Skoler at udtale den Formening om det anførte Punkt, som det fastholder og i Fremtiden agter at lægge til Grund ved Afgjørelsen af hidhørende Sager, og derved tillige berøre et Par andre beslægtede Punkter. Ministeriet maa overhovedet erklære sig imod en saadan Opfatning af Lærerens Forhold til Skolen, hvorefter hans Forpligtelse imod denne skulde saa noiagtig

kunne beregnes og være fastsat til et vist Antal Læretimer, at ethvert Tillæg hertil skulde begrunde et Krav paa Godtgjørelse (saaledes som det f. Ex. enkelte Steder er gjort for Tilfyn med Disciplene i den Tid, de samles for første Time), og meget mere, udgaaende fra Analogien af andre Embeder, antage, at Læreren ved Ansættelsen vedtager at indvie Skolen sin Tid og Flid i det Omfang, som i Almindelighed og i Længden uden Vanskelighed kan forenes med Hensynet til hans omhyggelige Forberedelse og fortsatte Uddannelse samt til den fornødne Mandstriflighed. Idet Ministeriet nu anerkjender, at 24 ugentlige Underviisningstimer med tilhørende, ikke altfor besværlige skriftlige Arbejder kunne betragtes som et hertil nogenlunde passende Middeltal, kan Det dog ikke betragte det som Maximum, men ligesom der ikke fradrages den Lærer Noget, der giver en enkelt Time mindre, saaledes maa der ogsaa, naar Skolens Lær- og rigtig Fordeling af Arbejdet kræver det, kunne foies et Par Timer til, uden at den særlige Anstrengelse kan anses for indtraadt, der begrundes en Extragodtgjørelse. Ministeriet vil derfor ikke bevilge Extrabetaling for andre Timer end dem, der overskrider 26 ugentlige, og paalægger Rectorerne, ved at tildele Lærerne Timer indtil dette Tal, alene at lade sig bestemme af Hensyn til Skoleunderviisningens Bedste; kun hvor besværlige Rettelser af skriftlige Arbejder i talrige Classer skulde komme til, kan en Undtagelse ventes gjort.

Ligesom Ministeriet fremdeles maa anbefale Barsomhed med Antallet af Extratimer, der tildeles en enkelt Lærer, især naar det ikke er saadanne lettere Gjenstande, der ellers besørages ved Timelærere, saaledes maa Det overhovedet forlange fastholdt, at al Besørgelse af Underviisning paa denne Maade ene maa have sin Grund i Skolens Lær-, som det ved hvert Skoleaar viser sig, saa at der ikke indrømmes no-

gen Lærer en ligesom ved Hævd hjemlet Ret til stadig at have visse Extratimer og den derved betingede Bifortjeneste.

Hvad Betalingen for Extratimer angaaer, tør det ved dens Fastsættelse ikke oversees, at baade Læsetimerne selv og Forberedelsen slutte sig saaledes til Lærerens bestemte og faste Virksomhed ved Skolen, at der ikke kan anvendes den samme Maalestof som ved andre Timeinformationer, og at selve Forholdet til det Arbejde, hvorfor Læreren oppebærer den normerede Embedsgage, udelukker en meget nøieregnende Afmaaling af Betalingen efter Gjenstandenes Beskaffenhed o. s. v. Idet Ministeriet nu, for at undgaae en noget smaalig og for Rector besværlig Udregning og Control, ikke vil have Noget imod, at Betalingen for de faste Læreres Extratimer, saaledes som det synes almindeligt at ønskes og endel Steder er bevilget, istedenfor at beregnes for hver virkelig efter Rectors Attest givne Time, fastsættes til et vist maanedligt Beløb (at udbetale hele Skoleaaret rundt uden Hensyn til Ferier) for hver ugentlig Time, dog saaledes, at Betalingen falder bort, naar Læreren i saa lang Tid hindres i at give Extratimer, at Vicarieringen for ham medfører Udgift, anseer Ministeriet en Betaling af omtrent 15 Rbd. aarlig eller 1 Rbd. 24 §. maanedlig for een Extratime om Ugen for passende.

Ved Timelærere udenfor Skolens faste Personale vil Ministeriet heller ikke have Noget imod, at Betalingen i Almindelighed ansættes paa samme Maade til et vist maanedligt Beløb Aaret rundt for hver enkelt ugentlig Time, hvorimod Det ikke, uden hvor særdeles Omstændigheder opfordre dertil, vil bevilge en rund aarlig Sum, der let for Vedkommende faaer Udseendet af en fast Gage og fremkalder derpaa byggede Fordringer".

3. De i Skoleaaret gjennemgaaede Pensu.

---

3 Aarets Løb er i de forskjellige Fag læst følgende:

D a n s k.

I Klasse. Gjennemlæst det Meste af Hjorts Børne-
ven. Af Bojesens danske Sproglære er læst Hovedreg-
lerne indtil Sætningslæren, og det Lærte er indøvet ved
Analyse af Læsebogen. Stiløvelserne have som oftest be-
staaet i Dictat; stundum er et Pensum af den tydske Læsebog
oversat. Af Krossings poetiske Læsebog 1ste Hefte ere
flere Smaadigte lærte udenad. — **II Klasse.** Det Meste
af Mølbechs Læsebog er gjennemlæst og, ligesom allerede
i 1ste Klasse, er det læste Pensum fortalt udenad, naar Ind-
holdet egnede sig dertil. Af Bojesens Sproglære er næ-
sten Alt læst indtil Læren om Ordstillingen, og det Lærte
indøvet efter Lectien i Læsebogen. Stiløvelserne have be-
staaet deels i Dictat (hvoreved ogsaa Brugen af de mindre
Skilletegn er indøvet) deels i Oversættelse efter den tydske
Læsebog. Af Krossings poetiske Læsebog 1ste Hefte ere
flere Smaadigte lærte udenad. — **III Klasse.** Læse- og
Analyserøvelser efter Holsts profaiske Læsebog. Boje-
sens Sproglære er oftere gjennemgaaet og navnlig Læren
om Sætningerne indøvet under Læsningen. Flere Digte ere
lærte udenad af Krossings poetiske Læsebog. Til Grund
for Stiløvelserne er Borgens Veiledning lagt, hvoraf de
13 første Lektionen ere indøvede; af og til have de bestaaet
i Gjenfortælling af et forelæst passende Stykke. — **IV Klasse.**
Læse- og Analyserøvelser efter Holsts profaiske og poetiske
Læsebøger. Af Borgens Veiledning er 14-22de Lektion
gjennemgaaet ved de skriftlige Arbejder; desuden er der givet

lettere Opgaver af fortællende og beskrivende Art til friere Besvarelse. — **V Klasse.** Læse- og Analyserøvelser efter *Molbech's* historiske Skildringer og *Holsts* poetiske Læsebog. *Borgens* Veiledning er gennemgaaet fra den 22de til den 35de Lektion samt første og anden Excurs. Skriftlige Øvelser paa Skolen, deriblandt et Par Forsøg paa Afhandlinger, ere i Regelen foretagne tre Gange om Maaneden. — **VI Klasse B.** Omtrent det Halve af *Mynsters* Betragtninger 1ste Deel er læst og lagt til Grund for Øvelser i at udrede Dispositionen, opløse indviklede Sætningsforbindelser, angive Troper og rhetoriske Figurer, opfatte og gjengive Hovedtanterne i det Læste i frit Foredrag efter første Læsning. Desuden er en Deel af *Schouws* Naturskildringer læst, samt et Brudstykke af *Dehlenschlägers* Nordens Guder og hele *Arcl* og *Valborg*. Skriftlige Arbejder tre til fire Gange om Maaneden. — **VI Klasse A.** Af dansk Litteratur er læst: *Dehlenschlägers* *Hakon Jarl*, *Baulundurs* Saga, *St. Hansaftensspil* og større Brudstykker af *Nordens Guder*; et Par af *Baggesens* comiske Fortællinger og nogle af *Niimbrevene*, *Gunlaug Ormstunges* Saga efter *N. M. Petersens* Oversættelse. Ethvert nyt Værk er indledet med de til Orientering fornødne litterairhistoriske og andre Oplysninger. I Regelen tre skriftlige Arbejder, deels hjemme deels paa Skolen. **VII Klasse.** *Thortsens* Litteraturhistorie er gennemgaaet paa Skolen og ledsaget med Prøver af de mærkeligste Sprogværker (*Vægebøgerne*, *Jydske Lov*, *Niimkroniken*, *Chr. Pedersens* *Postil*, *Arreboes* *Heraemeron*, *Herman Weigers* *Nævebog*, *Birgitte Thotts* *Seneca*, *Liigprædikener*, *Psalmer* efter *Brandts* og *Heltwegs* „den danske Psalmedigtning“, af hvilket Værk tillige *Ringos* Lovnet er særskilt læst). Desuden ere med fornødne Indledninger og oplysende Bemærkninger læste *Holbergs* *Peder*

Paars, første og fjerde Bog, Geert Westphaler (Eenaktsstykket), Ewalds Balders Død, Wesfels Kjærlighed uden Strømper og nogle af Fortællingerne, J. L. Heiberg om Baudevillen. Et Par Timer ere tilbragte i Bibliotheket, hvor Disciplene have gjort Bekjendtskab med flere Rækker og Samlinger, saasom Sneedorffs og Rahbeks Tilskuere, Minerva, Athene, Videnskabernes Selskabs Skrifter og den danske Ordbog, de samlede Udgaver af Holbergs, Suhms, Ewalds, Lodes, Prams og Fl. Skrifter. — Tre til fire skriftlige Arbejder om Maanedens, paa Skolen og hjemme *).

-
- *) Til disse Arbejder ere følgende Opgaver blevne benyttede:
1. Hvorvidt har den udvortes Værelse Betydning for Sædeligheden.
  2. Hvori bestaaer den sande Fædrelandskjærlighed og til hvilke andre sympathetiske Følelser støtter den sig.
  3. De norske Borgerkrigs Betydning for Statsforholdenes Udvikling.
  4. Kan der virkelig finde nogen sand Collision imellem Pligter Sted?
  5. Hvori bestod den Egennytte hos den danske Adels, der ofte og med Rette angives som den egentlige Grund til Rigets Ulykker i Christian den Fjerdes sidste og Frederik den Tredies første Aar?
  6. Hvorvidt har Adelskab sand Værdi, og hvorvidt kan det antages at have Indflydelse paa Sædeligheden?
  7. Hvilket Meed og Maal har den unge Studerende med sin Skolegang, og hvorledes opnaaes det?
  8. Har den danske Krone nogen Ret til Hertugdømmet Slesvig?
  9. Fogeden Boldemar fører Krig med Peder Paars.
  10. At bestemme Begreberne Tidsfordriv og Fornøielse, deres Righed og deres Forskjel samt deres Forhold til Sædeligheden.
  11. Om den almindelige Børnepligts Betydning for den studerende Ungdom.
  12. De vigtigste Aarsager til det romerske Riges Undergang.
  13. Forsvoren Ting gaar gjerne for sig.
  14. Dehlensschlägers Betydning for den nordiske Nationalitet.
  15. Tale og Skrift ere de vigtigste Meddelelsesmidler; der forlanges en Udvikling af de-

T y d s k .

I Klasse. Af Riises mindre Læsebog er læst S. 22—78 og 82—131; af Hjorts mindre Grammatik den paradigmatiskke Deel. Disciplene ere blevne øvede i at skrive efter Dictat og have i Oversættelse fra Dansk til Tydsk mundtlig maattet gjengive det i Læsebogen gennemgaaede Pensum. — II Klasse. Af Riises Læsebog for Mellemklasserne er læst S. 1—40, 57—74, 182—229. Hjorts mindre Grammatik er flere Gange gennemgaaet, og Wollers Materialier ere blevne benyttede ved Siden af Grammatiklæsningen. Skrivning efter Dictat og den samme forberedende Øvelse i Oversættelse fra Dansk til Tydsk, som i 1ste Cl., er ogsaa her bleven anvendt. — III Klasse. Hjorts Læsebog 1ste Deel S. 1—49. Af Sammes større Grammatik Formlæren med Forbigaaelse af endeel Anmærkninger og Undtagelser. Nogle mundtlige Øvelser i at oversætte fra Dansk til Tydsk. — IV Klasse. Hjorts Læsebog 1ste Deel S. 194—234 og 288—295, 2den Deel S. 8—23. Af Grammatikens Formlæren, hvorved det i foregaaende Klasse Forbigaaede er medtaget; enkelte Partier af Syntaxen. Stil eengang om Ugen deels skriftlig paa Skolen deels mundtlig, efter Grønbergs

---

res Fortrin og deres Mangler. 16. Er Bogtrykkerkunsten en nyttig Opfindelse? 17. Hvilke Fortrin har Livet i store Stæder for Landlivet, og hvori staaer igjen hiint tilbage for dette? 18. Det nantiske Edikt. 19. Catharina af Medici. 20. Frænde er Frænde værst. 21. Kan Udfaldet af et Foretagende faae nogen Indflydelse paa Dommen om dets Fortjenstlighed. 22. Stridighederne i og om Lissland og Esthland i den sidste Halvdeel af det sextende Aarhundrede. — Nogle af disse Opgaver have for Udarbeidelsen været Gjenstand for Samtale imellem Læreren og Disciplene.

Stiløvelser. — V Klasse. Hjorts Læsebog 1ste Deel S. 299—320, 348—364, 375—411, 2den Deel S. 62—104. Af Grammatiken er Syntaxen gennemgaaet og Formlæren repeteret. To Stile om Maanedes paa Skolen, to hjemme, desuden mundtlige Øvelser; til Opgaver er benyttet Lorenzens Stilebog. — VI Klasse B. Schillers Wallensteins Lager og W's Tod; Hjorts Læsebog poet. Deel S. 82—94. Af den prosaiske Deel er læst cursorisk S. 412—478. Grammatiken er repeteret. To Stile maanedlig hjemme, to paa Skolen foruden mundtlige Øvelser efter Lorenzens Stilebog. — VI Klasse A. Göthes Göz v. Berlichingen, Schillers Wilhelm Tell, Hjorts Læsebog poet. Deel S. 120—171; af den prosaiske Deel læst cursorisk S. 520—553 og 571—628. Grammatiken er repeteret. Een Stil ugentlig efter Lorenzens Stilebog, deels hjemme deels paa Skolen. Mundtlige Øvelser i at oversætte fra Dansk, ogsaa undertiden fra Latin til Lydst.

F r a n s k .

II Klasse. Borrings Manuel des enfans S. 81—170. Af Abrahams's franske Sproglære et Udvalg af Formlæren. Mundtlige Øvelser efter Lassens Opgaver 1ste Afsnit til No. 41. — III Klasse. Lassens Læsebog for Skolernes lavere Classer S. 1—50. Af Abrahams's Grammatik Formlæren indtil de uregelmæssige Verber, af hvilke ikkun de hyppigst forekommende efterhaanden ere medtagne under Læsningen. Sammes Opgaver 1ste Afsnit No. 27—53. — IV Klasse. Borrings Læsebog for Mellemclasserne S. 82—132 og 241—250. Af Grammatiken er endeel repeteret, og Læren om Kjønnet samt Verberne (uregelm. reflex. Spørgeformen) gennemgaaet efter Abrahams. Af Lassens Opgaver 2det Afsnit ere de første 20 Nummere

oversatte mundtlig, hvorhos de fleste Stykker, efterat være læste af Disciplene, ere nedskrevne hjemme og gennemseete af Læreren. — V Klasse. Borrings études litt. S. 10—20, 105—148, 167—186, 252—276, 289—314. Af Grammatiken er Formlæren repeteret og de første Partier af Syntaren gennemgaaede. Mundtlig Stiil efter Lassens Opgaver 2det Afsnit No. 22—52. — VI Klasse B. Bjer-rings lectures françaises S. 1—10, 46—162, 200—207, 234, 35. Desuden er læst cursorisk nogle Partier af Sammes Læsebog, Charles XII 2den Bog og Halsdelen af 3die samt et Afsnit af Michelet hist. romaine. Af Grammatiken er endeel af Formlæren repeteret og af Syntaren gennemgaaet 2det og 3die Cap. samt om Adjectiverne, det Vigtigste om Tiderne og Conjunctivens Brug. Af Borrings Stilebog S. 17—31, 92—98, 125—128. — VI Klasse A. Bjer-rings lectures S. 34—46 og 113—140; cursorisk et Afsnit af Charles XII og Michelet 2den Deel. De vigtigste Partier af Formlæren og Syntaren ere repeterede. Til mundtlig Oversættelse fra Dansk til Fransk ere Abrahams's Stiløvelser benyttede, af hvilke omtrent 130 Nummere ere gennemgaaede.

L a t i n.

III Klasse. Silfverbergs Læsebog til 2det Cursus No. 54. Af Madvigs Grammatiker læst det for denne Klasse Bestemte af Boiningslæren og af Syntaren til 5te Capitel. Mundtlig Stiil tre Gange ugentlig efter Trojels Exempler. — IV Klasse. Silfverbergs Læsebog 4de Af-snit af 2det Cursus; Cæsar de bello Gallico 3die og 4de Bog. Grammatiken er gennemgaaet i det for denne Klasse bestemte Omfang. To Stile ere skrevne om Ugen, den ene hjemme, den anden paa Skolen. — V Klasse. Cicero's

Taler pro Sex. Roscio Amer. og de imperio Pompeii; Cæsar de b. Gallico 3die Bog. Af Dvids Forbandlinger er efter Feldbausch's Udvalg læst Deucalion, Daphne, Ino og Perseus. Grammatiken er repeteret og de for denne Klasse bestemte nye Partier medtagne. To Stile om Ugen, een hjemme og een paa Skolen, hvortil, ligesom til mundtlig Stiil een Gang om Ugen, Ingerslevs Materialer (1ste Saml.) ere blevne benyttede. — VI Klasse B. Horats's Oder 1ste Bog og 11te til 18de Brev; Ciceronis Tusculanæ disputationes 1ste Bog; Livius 2den Bog. Af Grammatiken er Syntaxen repeteret og derved medtaget Meget, som ikke var læst i de foregaaende Classer. To Stile ere skrevne hver Uge, den ene hjemme, den anden paa Skolen; til Dpgaver er benyttet Heinrichsens Materialier 1ste Hefte; to Versioner hver Maaned efter Sammes Dpgaver. Bøjens Antiquiteter ere benyttede til Henviisning ved Forfatterlæsningen. — VI Klasse A. Horats's Oder 4de Bog med Carmen seculare; de 10 sidste Breve af 1ste Bog samt anden Bog og ars poet.; Livius 2den Bog fra 11te Cap.; Cicero de officiis 2den og 3die Bog; mere cursorisk Talerne pro Milone og pro Ligario. Til extemporal Læsning er benyttet Curtius og Justinus. To Stile ere skrevne om Ugen efter Heinrichsens Materialier 2det Hefte; 2 Versioner om Maaneden efter Sammes Dpgaver. Bøjens Antiquiteter og Tregders Litteraturhistorie ere benyttede til Henviisning under Læsningen af Forfatterne. — VII Klasse. Statarisk er læst de 10 første Breve af Horats samt den sidste Trediedeel af Odernes 3die Bog; Tacitus's Annales 1ste og 2den Bog, Virgils Bucolica; af det tidligere Læse er bl. A. repeteret Virgils Æneide 2den Bog, Cicero's catilinariske Taler og 1ste Bog af de officiis. Til extemporal Læsning to Gange om Ugen

er benyttet Cicero's Breve, Justinus, Svetonius, Quintilian, Plinius og Seneca. Den romerske Litteraturs Historie er gennemgaaet efter Tregders Haandbog; ligeledes ere enkelte Afsnit af Bojesens rom. Antiquiteter læste i Sammenhæng. To Stile ere skrevne ugentlig, den ene hjemme, den anden paa Skolen, efter Heinrichsens Opgaver, ny Saml. 3die Afd.; een Time om Ugen er i Alm. anvendt til mundtlig Stil eller til at udarbejde en Version paa Skolen, af og til ogsaa til at gjøre Disciplene bekendte med den gamle Litteraturs og Kunsts Værker ved Benyttelse af de Hjælpe-midler, som Skolens Bibliothek indeholder.

Græsk.

IV Klasse. Af Tregders Formlære er læst det Vigtigste af Lydlæren og Bøiningelæren med Forbigaaelse af næsten alle Anmærkninger, Af Lunds Læsebog er læst fra Begyndelsen til S. 22 tilligemed de tilsvarende danske Exempler. — V Klasse. Lunds Læsebog S. 23—27 og S. 95—145. Tregders Formlære er repeteret og de for denne Klasse bestemte Partier medtagne. — VI Klasse B. Homers Iliade 20de, 21de og 22de Bog, Herodots 6te Bog indtil Cap. 94. Formlæren er repeteret, og under Læsningen af Homer er det tilsvarende Afsnit af Bojesens græske Antiquiteter gennemgaaet. — VI Klasse A. Homers Iliade 20de—23de Bog, Xenophons Memorabilia 3die og 4de Bog, Herodot 6te Bog indtil Cap. 112. Af Madvigs Syntaxis er det Vigtigste gennemgaaet; ligeledes ere enkelte Afsnit af de spartanske og attiske Antiquiteter, som tjente til Oplysning af de læste Forfattere, gennemgaaede i Sammenhæng. — VII Klasse. Euripides's Hekabe, Tregders Anthologie indtil Brudstykkerne af de dramatiske Digtere; af Matthiä's Læsebog: Plutarch's Philopoemen,

den platoniske Dialog *Arichos*, *Lucians* *Philopseudes* og *Anacharsis*, *Demosthenes's* Tale for *Megalopoliterne*; repeteret *Xenophons* *Memorabilia* 1ste og 2den Bog og vanskeligere Partier af andre tidligere læste Forfattere. Den græske Litteraturs Historie er gennemgaaet efter *Tregders* Haandbog og under Læsningen af Forfatterne er en stor Deel af Mythologien og de græske Antiquiteter medtagen og flere Afsnit af Haandbogen i den sidste Disciplin læste i Sammenhæng. *Madvig's* *Syntaxis* er for den største Deel repeteret.

S e b r a i s k .

VI Klasse B. *Genesis*, de 3 første Capitler. Af *Whittes* *Grammatik* det Vigtigste af *Formlæren*. — **VI Klasse A.** *Genesis* fra 6te til 40de Capitel. *Formlæren* af *Whittes* *Grammatik*. — **VII Klasse.** *Genesis* fra 44de Capitel til Enden og hele Bogen repeteret. Desuden er læst *Zephania's* og *Ordsprogene* til Cap. 10. Af *Whittes* *Grammatik* er *Formlæren* læst fuldstændigt; *Syntaxen* er mod Slutningen af *Aaret* gennemgaaet, men ikke læst *lectieviis*.

R e l i g i o n .

I Klasse. Sjette Capitel af *Walles* *Lærebog*. Af *Herslebs* mindre *Bibelhistorie* det *N. Testaments* *Historie*; desuden det *G. Testament* fra *Nehabeam*. Endeel *Psalmer* ere lærte udenad. *Bibellæsning* her og i de følgende *Classer*. — **II Klasse.** 1ste, 2det og 3die Capitel af *Walles* *Lærebog*. *Herslebs* større *Bibelhistorie* fra *Begyndelsen* til 4de *Periode*. Endeel *Psalmer*. — **III Klasse.** 6te, 7de og 8de Capitel af *Walles* *Lærebog*. *Herslebs* *Bibelhistorie* fra 4de *Periode* af det *G. Test.* *Historie* til Ud-

figten over Bøgerne i det G. L. — **IV Klasse.** Af Gads Lærebog § 39—71. Herøles Bibelhistorie Jesu Historie til 4de Periode. — **V Klasse.** Fogtmanns Lærebog § 1—47, § 105—115. Af Bibelhistorien Jesu Historie. — **VI Klasse B.** Fogtmanns Lærebog § 105—144; Herøles Bibelhistorie S. 124—59, 244—86. Af det græske N. L. Matthæi Evangelium Cap. 1—16. — **VI Klasse A.** Den største Deel af Lærebogen og Bibelhistorien er repeteret; af det græske N. L. Matthæi Evangelium fra 21de Cap. til Enden og Pauli Breve til Philip. og Coloss.; desuden cursivt Endeel af 1 Corinth.

H i s t o r i e.

I Klasse. Rosveds fragmentariske Historie indtil Middelalderen. — **II Klasse.** Samme Bog fra Korstogene til Udsigt over Begivenhederne efter Pariserfreden. — **III Klasse.** Allens Lærebog i Danmarks Historie fra Begyndelsen til Christian d. Førstes Død. — **IV Klasse.** Fædrelandshistorie efter Suhm fra Frederik d. Førstes Thronbestigelse indtil Enden. — **V Klasse.** Efter Estrups Lærebog Oldtidens og det første Afsnit af Middelalderens Historie. Det lærte er indført i historiske Tabeller. — **VI Klasse B.** Efter Estrup næsten hele Middelalderen (fra S. 169) og Begyndelsen af den nyere Tids Historie. — **VI Klasse A.** Den nyere Historie fra Tredivaarskrigen indtil Enden efter samme Lærebog. Af begge Partier er det nye indført i Tabellerne. — **VII Klasse.** Repeteret Danmarks Historie efter Suhm og den almindelige Historie efter Estrup.

G e o g r a f i e.

I Klasse. Af Jagerslevs mindre Lærebog Europa.

— II Klasse. Af samme Bog Asien, Africa, America og Australien. — III Klasse. Velschovs Geographie fra Begyndelsen indtil Storbritannien og Irland. — IV Klasse. Samme Bog fra Nederlandene til det europæiske Tyrkiet. — V Klasse. Efter samme Bog Europa fra Preussen, America og Australien. — VI Klasse B. Samme Lærebog: Europa, Asien og Africa. — VI Klasse A. Repeteret hele Geographien.

Mathematisk og Regning.

De tre nederste Classer ere øvede i praktisk Regning, første og anden efter Mundts Regnebog; III Klasse har læst Steens elementaire Arithmetik indtil Anhanget, og Regneunderviisningen har i denne Klasse været noie knyttet til det i Arithmetiken Læste. — IV Klasse. Steens elementaire Arithmetik No. 53—72 og Sammes rene Mathematik 1—35; Doppermanns Geometrie 1—151. — V Klasse. Steens rene Mathematik 36—44, 75—96; Doppermanns Geom. 169—328 (undt. § 10 og § 11, b). — VI Klasse B. Steens rene Math. 45—66, 75—116; Doppermanns Geom. 321—506 undt. Tillægene og enkelte Sætninger. — VI Klasse A. Jürgensens Arithmetik 116—127, 139—145, repeteret 47—79; Ramus's plane Trigonometrie; Doppermanns Geom. repeteret 1ste Bog, hvorved § 10 er medtagen. — VII Klasse. Bergs Stereometrie; Steens mathematisk Geographie med Tillæg (efter Dictat); repeteret de foregaaende Mars Pensa.

Naturhistorie.

I Klasse. Pattedyrene og Fuglene efter Strøms naturhistoriske Læsebog. — II Klasse. Vadefuglene og Svømmefuglene, Krybdyrene og Fiskene efter samme Bog. — III

Classse. Udtog af Menneskets Naturhistorie, Pattedyr og Fugle efter Dreiers og Bramsens Lærebog (nyeste Udg.). — **IV** Classse. Det menneskelige Legeme; Krybdyrene, Bløddyr og Straaldyr efter samme Lærebog. — **V** Classse. Fuglene, Bløddyr og Straaldyr; Indledningen til Plantelæren og det linneiske System efter samme Bog. — **VI** Classse **B**. Plantelæren til Tretalsplanterne; Pattedyr og Fugle efter samme Bog. — **VI** Classse **A**. De to sidste Classser af Femtalsplanterne, alle Tretalsplanterne og Lønbo-planterne; repeteret Pattedyrene, Bløddyrene, Straaldyrene og hele Plantelæren efter Bramsen og Dreiers Lærebog, ældre Udg.

Naturlære.

VI Classse **B**. Orstedes mekaniske Physik indtil § 115; Silfverbergs kemiske Physik indtil No. 115. — **VI** Classse **A**. Orstedes mech. Physik § 269—336; Silfverbergs kemiske Physik. — **VII** Classse. Orstedes mekaniske Physik § 215—268, 337 indtil Enden; repeteret hele Naturlæren.

---

4. Disciplene.

Ved Udgangen af forrige Skoleaar var Disciplenes Antal 96, hvoraf fem dimitteredes til Universitetet og otte forlode Skolen inden det nye Skoleaars Begyndelse. Den 1ste September optoges 26 nye Disciple og senere endnu 4. Derimod udmeldtes i Løbet af dette Skoleaar syv, nemlig 1 af **VIA**, 2 af **VIB**, 1 af **V** og 3 af **III**. Ved Døden

bortreves Nicolai Christian Selchier af VIA; denne begavede Discipel døde af ondartet Halsfyge d. 30te Septbr. f. A. — Skolen bestaaer for nærværende Tid af 105 Disciple, fordeelte paa 7 Classer, hvoraf den ene har tvende Afdelinger, i efterfølgende Orden (De, hvis fuldstændige Fornavne og Fædres Navne ere angivne, ere de sidst indkomne).

VII Klasse: 1. Chr. F. C. Møller. 2. M. Th. Bredsdorff. 3. N. Balslev. 4. G. Th. S. N. Heiberg. 5. B. Thomsen. 6. F. A. Henriksen.

VI Klasse A: 1. J. Chr. Dreyer. 2. Chr. P. Christensen Schmidt. 3. N. P. B. Müller. 4. J. G. N. Winther. 5. A. F. S. Scholten. VIB: 6. F. H. Chr. Weeke. 7. J. L. Bang. 8. P. A. C. Simonsen. 9. G. F. Wandall. 10. N. L. Balslev. 11. Chr. P. A. Drejer. 12. L. F. E. Drejer. 13. N. Møller.

V Klasse: 1. J. Fr. U. Damm. 2. Chr. G. A. Selmer. 3. Oscar Pingel (Nitmester v. Pingel v. 6te Drag. Regim.). 4. J. F. Warberg. 5. A. N. Belschner. 6. F. B. Baadsgaard. 7. F. B. Scholten. 8. L. A. Baadsgaard. 9. H. P. E. Langkilde. 10. Chr. F. Raalund. 11. H. C. D. Müller. 12. Chr. Hansen. 13. F. A. Friis.

IV Klasse: 1. J. F. M. Nahlff. 2. Christp. Gleerup. 3. H. C. Chr. Lassen. 4. N. F. Wülow. 5. S. M. Hansen. 6. N. Clausen. 7. J. C. B. Friis. 8. E. Scholten. 9. E. E. Bvigt. 10. P. Kragh. 11. Peter Andreas Chr. Heiberg (Provst Heiberg i Kjerteminde). 12. J. Paludan-Müller. 13. C. Chr. Rasmussen. 14. Hans Pedersen Borchsenius (Forpagter Borchsenius paa

Lundsgaard). 15. B. G. Cohen. 16. L. Fønss. 17. C. F. E. Jørgensen. 18. J. H. Heinrichsen. 19. Hans Arentz Barfod (Pastor Barfod i Sandager). 20. H. B. Rjær. 21. Chr. Emil Fløiterup (Ræmner Fløiterupi Nyborg). 22. F. S. Jensen. 23. F. B. Sidenius.

III Klasse: 1. J. B. Friis. 2. Harald Emil Høst (afd. Amtsfuldmægtig Høst i Nyborg). 3. N. Chr. M. Bredsdorff. 4. P. E. Aas. 5. S. Poulsen. 6. Gustav Peter Joachim Heiberg (Broder til No. 4 i VII og No. 11 i IV). 7. J. E. Jensen. 8. P. J. Frydendahl. 9. L. P. Bøving. 10. Chr. F. S. Petersen. 11. F. S. Aagaard. 12. B. Fønss. 13. A. L. A. Maar. 14. Chr. G. Bülow. 15. P. E. Weeke. 16. S. M. Andresen. 17. Frands Wilhelm Ferdinand Denker (Secretair Denker i Tranebjerg). 18. Knud Frederik Juel (Khr. v. Juel til Juelsberg). 19. Erik Hans Joachim Rodenburg (Capitain Kammerjunker v. Rodenburg). 20. H. A. Schmidt. 21. Rasmus Samuel Thallarsen (Distriktsskirurg Larsen i Bogense). 22. Christian Reimund Baumann (Pastor Baumann i Landerup.)

II Klasse: 1. Peter Nicolai Damm (afd. Skovrider Damm paa Gyldensteen, Broder til No. 1 i V). 2. B. Hillerup. 3. Chr. A. Schönheyder. 4. J. N. L. Dreyer. 5. Emil Johan Henricus Hansen (Kjøbmand Hansen i Faaborg). 6. Hans Emil Meyling (Skolelærer Meyling i Birkende). 7. Peter Clausen Larsen (Broder til No. 21 i III). 8. F. E. Ebbensen. 9. S. F. Helm-Petersen. 10. H. B. Larsen. 11. J. E. F. P. Sviger. 12. Ferdinand Rudolph Reimund Baumann (Broder til No. 22 i

III). 13. Johannes Borchsenius (Broder til No. 14 i IV). 14. Lars Peter Chr. Fabricius (Forpagter Fabricius paa Langeland).

I Klasse: 1. J. L. Glerup. 2. J. Th. Glerup. 3. M. G. E. Lausen. 4. Sophus Christian Barfod (Broder til No. 19 i IV). 5. Adolph Emil Abel (Provst Abel i Dalum). 6. Jugo Marius Friis (Prop. Friis paa Blaaholm, Broder til No. 1 i III). 7. Johan André Hugo May (Vertshuusholder May i Odense). 8. Frederik Wilhelm Bülow (Søfrigscommissair v. Bülow i Odense, Broder til No. 4 i IV og No. 14 i III). 9. Victor Møller (praktiserende Læge Møller i Odense). 10. E. F. Hansen. 11. Carl Jørgen Biggo Kragh (Regiments=Dyrelæge Kragh i Odense). 12. Jens Wilhelm Severin Ullum (Hørkræmmer Ullum i Odense). 13. Alfred Pingel (Broder til No. 3 i IV). 14. Wilhelm Rudolph Cramer (Pastor Cramer i Besterfjerninge).

B. Stipendier og Legater.

Bed Ministeriets Resolution af 15 October f. A. ere Beneficierne i Skoleaaret 1849—50 fordeelte saaledes:

1. Høieste Stipendium 50 Rbd.: N. Balslev, B. Thomsen, J. C. Dreyer, G. F. Wandall, N. Møller.

2. Mellemsste Stipendium 35 Rbd.: E. F. E. Møller, G. L. S. N. Heiberg, J. G. N. Winther, P. A. C. Simonsen, J. F. U. Damm.

3. Laveste Stipendium 20 Rbd.: M. L. Bredsdorff, J. L. Bang, C. F. Raalund, N. F. Bülow, B. G. Cohen.

Fri Underviisning: N. P. B. Müller, C. P. A. Drejer, A. N. Belschner, C. G. A. Selmer, C. Gleerup, J. C. B. Frig, H. C. E. Lassen, S. M. Hansen, S. Poulsen, F. S. Aagaard (fra Beg. af 1850, ifølge Resol. af 23 Febr. d. A.), J. L. Gleerup, C. F. Hansen, samt, som extraordinaire Gratister: J. A. Henriksen, J. Paludan-Müller og J. H. Henriksen.

Af Stipendieoverskuds-fonden have ved Resolution af f. D. Skolens forhenbærende Disciple, Studenterne C. H. Bruhn og C. F. Nielsen erholdt en Understøttelse af 80 Rbd. hver.

Efter Ministeriets Bekjendtgjørelse af 29 October f. A. har det behaget Hs. Maj. Kongen under 18 f. M. at opheve de i Forordningen af 7 Novbr. 1809 § 73 og i allerh. Resolution af 29 Novbr. 1816 indeholdte Bestemmelser om Antallet af Fripladser og af Pladser imod nedsat Betaling af Skolepenge i de enkelte lærde Skoler, og istedet derfor allernaadigst at fastsætte, at for Eftertiden ved Fripladseres Besættelse i samtlige lærde Skoler bliver at tage Hensyn til det ved hvert Skoleaars Begyndelse i de enkelte Skoler værende Discipeltal, saaledes at i det Høieste en Trediedeel af dette Antal kan tilstaaes fri Underviisning, dog at det derhos kan indrømmes, efter specielt Forslag fra Rector, at lade istedetfor nogle af Fripladserne indtræde et forholdsvis større Antal af Pladser med den samme Nedsættelse i Betaling, som tidligere i Henhold til nybemeldte allerhøieste Resolution af 29 Novbr. 1816 har været forundt.

Ved under 24 Novbr. f. A. at tilstille Forstanderskabet et Exemplar af den anførte Bekjendtgjørelse, henlede de Mi-

nisteriet tillige Forstanderskabets Opmærksomhed paa følgende Regler, der ved Anvendelsen af Resolutionens Bud blive at følge:

„1. Det er Ministeriets Ønske at see den foreskrevne Forandring iværksat snarest muligt, helst fuldstændig ved Bestemmelsen af Beneficietfordelingen for Skoleaaret 1850—51, forsaavidt ikke ved en eller anden Skole dette skulde medføre en særdeles Haardhed ved at fratage Disciple, der findes kvalificerede til Friplads, en saadan, som allerede har været tilstaaet. Forsaavidt endnu i indværende Skoleaar, ved Anvendelsen af de ældre Regler, et større Antal, end det nu normerede Maximum maatte ved nogen Skole være bevilget, vil det i Tilfælde at nogen af disse Pladser i Skoleaarets Løb bliver vacant, være at iagttage, at saadanne Pladser ikke besættes.

2. Det er en Selsfølge, at der ikke habes noget Krav paa at en Trediedeel af Disciplene skal nyde fri Underviisning, men at der ved dette Forhold er angivet den Grændse, ud over hvilken det ikke kan være tilladt at gaae ved Bevillingen af Fripladser, idet der, ligesom hidtil, bør gjøres strenge Fordringer i Henseende til Disciplenes egen Værdighed og Beviislighederne for Vedkommendes Trang til Beneficier.

3. Forsaavidt den i en Skole ved Begyndelsen af et Skoleaar værende Freqvents udgjør et Tal, der ikke er lige deleligt med 3, vil det ved Bestemmelserne af Fripladsernes Maximum være at iagttage, at et Overstud af 2 Disciple kan give een Friplads, saaledes at t. Ex. en Freqvents af 59, 60 og 61 Disciple kan give 20 Fripladser, men 58 ligesom 57 kun 19. Og bør herved erindres, at ligesom Freqventsens Formindskelse i Skoleaarets Løb selsfølgerigen ikke kan bidrage til at formindste det for samme eengang bevilgede Antal Gratistpladser, saaledes kan dens Forøgelse i

Skoleaarets Løb heller ikke medføre, at flere Fripladser for samme oprettes.

4. Naar det i den Kongelige Resolution og Bekjendtgjørelsen er udtalt, at istedetfor nogle af Fripladserne kan efter Omstændighederne indtræde et forholdsmæssigt Antal af Pladser med den samme modererede Betaling, som ved Rgl. Resolution af 29 Novbr. 1816 ere fastsat for de enkelte Skoler (med Undtagelse af *Rønne*, ved hvilken paa Grund af Contingentets Ringhed saadan Moderation ikke kan admitteres), da er dette at forstaae saaledes, at det Tab i Skolepenge, som ved nogle af Fripladserne vilde forboldes, kan, naar vedkommende Rector dertil maatte finde Anledning, fordeles, i Forhold til Tabets Størrelse, ved at i Metropolitanaskolen for hver 2 Fripladser kunne indtræde indtil 5 Pladser med 20 Rbd. Moderation, og ved de andre Skoler hver enkelt af Fripladserne afløses af indtil 3 Pladser med 10 Rbd. Moderation.

5. Med Hensyn til Pengestipendier af Skolernes Stipendiefonds bemærkes, at fremdeles, som hidtil, ingen Discipel kan blive Stipendiat uden at nyde fri Underviisning, og at som Følge deraf Stipendieportionernes Antal aldrig vil kunne overstige $\frac{1}{3}$ af Discipelfrequentzen ved Skoleaarets Begyndelse, men at iøvrigt indenfor denne Grændse Frd. af 7 Novbr. 1809 § 74 fremdeles tjener som Rettesnor ved Indstillingen om Stipendier, forsaavidt Stipendiefondens egne Ressourcer tillade saadant, om hvilke Ressourcers Størrelse ved ethvert af de aarlige Beneficieforslag bør meddeles speciel Dplysning fra Rector".

Efter Frdn. af 7 Novbr. 1809 § 73 har, som bekjendt, hidtil det høieste Antal af Disciple, som kunde erholde fri Underviisning i en Cathedralstole, været 30; ifølge den nye Bestemmelse ville altsaa endog flere end hidtil kunne erholde

dette Beneficium, saalænge Discipeltallet er over 90. Derimod er der skeet en betydelig Indstrækning i Understøttelserne for Disciplene ved en anden Rgl. Resolution af s. D., hvorved der er disponeret over Stipendieoverskudsfondens aarlige Indtægter til Fordeel for Skolekassen. Mere herom s. ovenfor S. 36.

De to Skolen tillagte Portioner af det Mølkkeste Legat, hver paa 40 Rbd., oppebares af Disciplene H. B. Bülow og G. T. S. R. Heiberg. Efter den Førstes Dimission er af Legatets Ephorus Discipel B. Thomsen udnævnt til at træde i hans Sted.

Det Baggerste Præmielegat (jfr. ovenfor S. 37) tildeles ved Censuren efter Hovedexamen Disciplene C. F. C. Møller af 7de Cl., J. C. Drejer af 6te Cl. A, J. F. U. Damm og C. G. N. Selmer, begge af 5te Cl.

Det større Baggerste Legat for Dimission tildeles Dimittenderne H. B. Bülow og P. Clausen; af Frøken Ernsts Legat uddeles ingen ordinaire Portioner, hvorimod Studenterne B. C. H. Guldberg, C. F. C. Jensen, H. Ostenfeld og J. Krogh erholdt extraordinaire Understøttelser, 50 Rbd. hver.

---

6. Udtog af Skolens Regnskab fra 1 Januar 1849
til 31 Marts 1850.

	Indtægt.	Rbd.	St.
1.	Beholdning efter Regnskabet for 1848	234	76
2.	Indkomne Restancer fra foregaaende Aar	1457	89½
3.	Renter af Skolens Formue	1101	60
4.	Jordebogsindtægter i Korn og Penge:		
	A. Bøndergods	829	83
	(hvoraf 288 Rdl. 49 f. vedkomme næste Regnskabsaar).		
	B. Tiender	7498	39½
	(hvoraf 1922 Rdl. 30½ f. vedkomme næste Regnskabsaar).		
	C. Degnepensioner	549	54
	D. Jordskyld	26	32
5.	Indtægter af Kirker og Præstekald	330	63
	(hvoraf 8 Rdl. 42 f. vedf. næste Regnskabsaar).		
6.	Skolecontingenter (Skolepenge, Lys- og Brænde- penge, Indskrivningspenge og Testimonier)	3276	72
7.	Forskjellige ubestemte og extraordinaire Ind- tægter	393	7
8.	Indbetalte Capitaler	736	64
9.	Indbetalte Gageforskiud	739	„
10.	Krigsskat indeholdt i Lærernes Gager	237	48
11.	Indtægter ifølge Decisionsposter	4	57
12.	Tilskud fra den almindelige Skolefond	3018	37

Summa Indtægt 20435 14

Udgift.	Rdl.	Sf.
1. Gager til samtlige faste og const. Lærere	10413	65
2. Betaling til Timelærere	928	80
3. Godtgjørelse til faste Lærere for Extratimer	582	71
4. Pensioner	1083	32
5. Regnskabsføringen	270	"
6. A. Skatter	679	65½
B. Afgifter	80	87½
7. A. Til Skolens Bibliothek	230	32
B. Bibliothekarens Løn	62	48
8. Til de naturvidenskabelige Samlinger	155	82
9. Bygningernes Vedligeholdelse	144	48
10. Inventariets Vedligeholdelse samt Gymna- stikapparater	137	13
11. Brændselsforbrødenheder	548	40
12. Belysningsforbrødenheder	115	40
13. Forskjellige løbende og tilfældige Udgifter:		
A. Skoleopvartning	125	"
B. Reengjøring	99	56
C. Porto, Protokoller, Skrivematerialier osv.	164	45
D. Programmer og Skolehøitideligheder	99	64
E. Andre Udgifter	31	24
14. Extraordinaire Udgifter	257	48
15. Udsatte Capitaler	736	64
16. Bevilgede Gageforsud og Laan	575	"
17. Udestaaende Restancer	329	26½
18. Krigsskat	920	37
19. Udgifter ifølge Decisionsposter	"	44
20. Af de under Indtægtspost 4 AB og 5 an- førte Beløb overføres til næste Regnskab	2219	25½
Summa Udgift	20991	82
Indtægten	20435	14
Underbalance	556	68

7. Forøgelse af Underviisningsapparater.

De i foregaaende Aars Program S. 66 litt. h. omtalte Arter af Fiske af de forskjellige Familier, hvilke først efter Programmets Udgivelse bleve udpakkede og indlemmede i Skolens naturhistoriske Samling, ere følgende:

a. Tørrede: *Ostracion triqueter*, *Tetrodon reticularis*, *Holacanthus tricolor*, *Hippocampus* sp., *Squalus* (Unge), tvende *Rof=Æg*.

b. I Spiritus: *Hippocampus* sp. (2 Exp.), *Trigla* sp., *Spirobranchus capensis*, *Syngnathus teretirostris*, *Syngnathus altirostris*, *Centriscus scolopax*, *Trachinus Draco*, *Xirichthys noraculæ affinis*, *Pleuronectes argus*, *Scatophagus argus*, *Chætodon bimaculatus*, *Chætodon striatus*, *Cottus scorpius*, *Uranoscopus scaber*, *Gunellus vulgaris*, *Amodytus tobianus*, *Charanx* sp., *Cepola rubescens*, *Aspidophorus cataphractus*, *Liparis Montagni*, *Echeneis remora*, *Loricaria cataphracta*, *Ostracion triqueter*.

Hr. Pastor Roføed=Hansen har foræret Skolen adskillige Bidrag til Herbarierne, en Rasse Insekter m. m.

Den physiske Samling er bleven forøget ved følgende Gjenstande: en Inductionsrolle med Tilbehør, en Magnetiseerspiral, Boyles Ventil, et Blikrør med Stemmegaffel, en Farveskive med Snurre, Augusts Psychrometer samt nogle Stykker Platintraad af forskjellig Tykkelse.

Desuden er anskaffet 4 Exp. af *Historie Romaine* par Michelet, 21 Exp. af *Berggreens Sangbog* 7de Heste, 4 Exp. af *Rector Simesens geometriske Tegnelære*, adskillige Gymnastikapparater.

---

8. Bibliotheket.

Skolens Bibliothek er siden sidste Programs Udgivelse blevet forøget med følgende Skrifter:

* M. Adams, Geschichte der Ausbreitung der christl. Religion durch die Hamburg. u. Bremische Kirche. Aus d. Lat. v. C. Miesegæss. Bremen 1825.

* B. Alberti, Briefe üb. den Zustand der Religion. Hannover 1752.

L. Algreen Ussing, Kong. Reskripter f. Maret 1839. Kbhvn. 1850.

** Almanaker for Aar 1841—1850.

* C. S. Andresen, Tvende Taler og Afhandlinger. Odense 1808.

* Ansons Reise um die Welt, v. N. Walter. Aus d. Engl. Leipzig u. Göttingen 1749. 4.

** Antiquarisk Tidsskrift, 3die Hefte. Kbhvn. 1819.

* Anviisning til Sang efter indb. Underv. Kbhvn. 1831.

C. M. Arndt, Schwedische Geschichten unter Gustav d. 3ten u. 4ten. Leipzig 1839.

* C. M. Arndt, Bruchstücke aus einer Reise durch einen Theil Italiens Th. 1—2. Leipzig 1801.

P. Arnesen, Ny latinsk Ordbog. Kbhvn. 1848, 2 Bind.

* Arvieux, die Sitten d. Beduinen. Aus d. Franz. v. C. F. K. Rosenmüller. Leipzig 1789.

Atlas over Island i 4 Blade. 1844.

* (Bahr) die neuesten Offenbarungen Gottes. Frankenthal s. a.

* N. C. Valle, Magasin for den nyere danske Kirkehistorie B. 1—3. Kbhvn. 1792—1796.

* O. Bang og Weyse, Cantate v. Universitetsfesten i Anledn. af Christian 8des Kroning. Kbhvn. 1810.

L. Becker, Orion. Bd. 1—4. Kbhvn. 1839—41.

+ L. A. Becker, Historisk Museum el. Tidsskrift f. utrykte hist. Kildekrifter 1 B. 1 H. Kbhvn. 1848.

* H. Behrmann, Grundrids til Roeskilde Domkirkes og dens Monumenters Historie. Kbhvn. 1815.

+ Bekjendtgjørelse ang. den praktiske Underv. i Fødselsvidenskabene. Kbhvn. 1849. — Bek. af 2³/₄ 1849 ang. Dphor af Brugen af det latinske Sprog ved theol. Embedsexamen. — Bek. af 1³/₅ 1850 angaaende en forandret Inddeling af det acad. Aar, ang. Dphæ-

velsen af Examen artium, og ang. en Underviisningsplan og Examensbestemmelser for de lærde Skoler.

M. F. S. Beudant, Mineralogie, Geologie. Paris s. a.

* J. L. Bierfreund, Revolutionen i det spanske Amerika. Odense 1820.

Biographiskt Lexicon öfver namnkunnige svenska män. XV. 3, XVI, XVII. Upsala 1848, 49.

G. W. Bischoff, Wörterbuch der beschreibenden Botanik. Stuttgart 1839.

— Lehrbuch der Botanik B. 1—3. Stuttg. 1834—40.

* G. W. v. Bonstetten, Scandinavien u. d. Alpen, A. d. Franz. Kiel 1827.

* Bohe og Wehse, Kirke-Choraler v. Christian 8des Krøning. Kbhvn. 1840.

† L. Brandes, De ophthalmia rheumatico-gonorrhoeica. Havniæ 1850.

* J. Bremer, Kurzgefaßte Beschreibung u. Geschichte v. Schleswig-Holstein. Oldenburg u. Schleswig 1844.

* W. G. Brown's Reisen in Amerika, Egypten u. Syrien. Aus d. Engl. v. Sprengel. Weimar 1800.

* M. Th. Brünnich, Ornithologia borealis. Hafniæ 1764.

* P. O. Brøndsted, Bidrag til d. danske Historie af udenlandske Manuscriptsamlinger H. 1, 2. Kbhvn. 1817.

* I. F. Buddei historia ecclesiastica V. T. T. 1-2, ed. II. Halæ Magdeb. 1719-21. 4.

* J. L. Burckhardt, Reisen in Arabien. Aus d. Engl. Weimar 1830.

* A. F. Büsching, Charakter Friederichs d. Zweiten, 2te Aufl. Halle 1788.

Commentarii de bellis C. Julii Cæsaris, rec. C. E. Ch. Schneider Part. XI fasc. I. Halis 1849.

* J. G. F. Cannabich, Kleine Schulgeographie, 9te Aufl. Jümenau 1829.

* N. Chandler, Reisen in Klein-Asien. Leipzig 1776.

* H. C. Christensen, Rimet Evangeliebog. Kbhvn. 1841.

M. Tullii Ciceronis de officiis libri tres, til Skolebrug bearbejdet af G. F. W. Lund. Kbhvn. 1849.

* Ph. Cluveri Introductio in universam geographiam. Guelferbyti 1667. 4.

B. Cotta, Grundriss der Geognosie u. Geologie. Dresden u. Leipzig 1846.

* Curicuse u. vollständige Reise-Beschreibung v. ganz Italien. Freyburg 1701. 4.

* De regno Daniæ et Norvegiæ tractatus varii. Lugd. B. 1629.

* D i c h m a n, Kort Udsigt over de vigtigste historiske Begivenheder. Kbhvn. (1799).

S. Drejer, Lærebog i den botaniske Terminologie og Systemlære. Kbhvn. 1839.

* E. D. Ebeling, Amerikanische Bibliothek 1, 3, 4 Stück. Leipzig. 1777.

* J. Eichhorn, Weltgeschichte, 1 Th. 1 Abth. Göttingen 1799.

* Die Erbfolge in Schleswig-Holstein. Halle 1837.

I. F. Encke, Berliner astronomisches Jahrbuch für 1830-33, 1836-1848. Berlin 1828-1845.

† Th. H. Erslev, Allmindeligt Forfatter-Lexicon 12te H. Kbhvn. 1850.

* E. Ewald, Lids-Register over det G. Ls. Kirke-Historie. Kbhvn. 1741.

* J. E. E. Fabri, Geographie f. Ungdommen, oversf. 2det Dpl. Kbhvn. 1798.

N. Falck, Sammlung d. vigtigsten Urkunden, welche auf d. Staatsrecht d. Herzogthümer Schleswig u. Holstein Bezug haben. Kiel 1847.

* A. Fantin-Desodoards, Histoire philosophique de la révolution française. T. 1. 2. Paris 1796.

* J. N. Forster, Bemerkungen auf seiner Reise um die Welt. Berlin 1783.

* ——— Magazin v. merkwürdigen neuen Reisebeschreibungen B. 1-32. Berlin 1790-1811.

* M. Frydensberg, Taler m. m. ved Gerhard de Lichtenbergs Grav. Soroe 1765. 4.

* P. C. Stenersen Gad, Ved D. E. Hoegh-Guldbergs Riste. Kbhvn. 1843.

** ——— Efterretninger om Fyens Stiftsbibliothek, 36te Forts. Odense 1849.

* Galetti, Lærebog i Historien, oversf. af J. H. Spleth 3die Dpl. Kbhvn. 1800.

* ——— Lærebog i den europ. Statshistorie for Skoler. Oversf. Kbhvn. 1798.

* ——— Lærebog i den gamle Statshistorie, ved Werfel. Kbhvn. 1803.

* N. C. Gaspari, Lehrbuch d. Erdbeschreibung. Zweiter Cursus. Weimar 1793.

* ——— Lærebog i Jordbeskrivelsen ved Werfel. Kbhvn. 1800.

* J. C. Gatterer, Abriß d. Heraldik. Neue Ausgabe. Göttingen 1792.

* L. W. Gilbert, Handbuch f. Reisende durch Deutschland, 2ter Th. Leipz. 1792.

E. G. Gersdorf, Leipziger Repertorium der deutschen u. ausländischen Literatur Jahrg. VII, B. 1-4, Jahrg. VIII, B. 1, 2, H. 1-3. Leigz. 1819-50.

* L. h. Gliemann, Geographische Beschreibung d. dänischen Staats. Aus d. Dänisch. B. 1. s. 1. 1818.

J. A. Gotthold, der Religionsunterricht in den evangelischen Gymnasien nach dem Bedürfnis d. jetzigen Zeit. Königsberg 1841.

* Graah, Kort sammendragen historisk Fortælling om Færdens Lapperhed og Trøfasthed. 2det Dpl. Kbhvn. 1808.

Griechische Dichter in neuen metrischen Uebersetzungen, v. Dsiander u. Schwab. Bd. 42, 43.

Griechische Prosaisker in neuen Uebers. herausg. v. Tafel, Dsiander u. Schwab. Bd. 225, 226; 156; 3, 5, 7, 8; 40, 69, 82, 94; 6.

* N. J. S. Grundtvig, Skov-Hornets Klang imellem Skamlings-Bankerne. Kbhvn. 1844.

* A. C. Gudme, Statistiske Tabellen z. ersten Bande der statistisch = geographisch = topographischen Darstellung d. Herzogth. Schleswig u. Holstein s. 1. et a.

K. A. Hahn, Mittelhochdeutsche Grammatik Iste Abth. Frankf. a M. 1842.

J. L. Heibergs poetiske Skrifter Bd. VII, VIII. Kbh. 1849.

** N. J. H. Henriksen, Opgaver til latiniske Stile. Ny Samling. Kbhvn. 1850.

Herodoti de bello Persico libri novem. Recogn. Jm Bekkerus, ed. alt. Berol. 1845.

Heydemann u. Mützell, Zeitschrift f. d. Gymnasialwesen, 3ter Jahrg. Juni-Dec., 4ter Jahrg. Jan.-Mai. Berlin 1819-50.

* Historia ecclesiastica Gothana T. 1-3. Gothæ 1723.

B. Hjort, om pædagogiske Mængler i Madvig's lat. Sprog-lære. Kbhvn. 1842.

J. C. Hofmann, Anviisning til ved Hjælp af den galvaniske Kobberudskilning at mangfoldiggjøre en med Pen eller Ridsesjeder udført Skrift eller Tegning. Kbhvn. 1842.

* L. Helberg, Danmarks og Norges Beskrivelse. Kbhvn. 1729. 4.

* F. A. Greve af Holstein, Bidrag til Danmarks Krønike f. Aaret 1828. Slagelse 1829.

* J. Horn, Reformationensgeschichte. Bremen 1785.

A. v. Humboldt, Ansichten d. Natur. 3ter Ausg. Bd. 1, 2. Stuttg. u. Tübingen 1849.

* D. Hume, Geschichte v. England. Breslau u. Leipz. 1770. 4. (kun det Binde, der gaaer fra Henrik d. 7de til Elisabeth).

J. W. P. Hübner, Muscologia germanica oder Beschreib. d. deutschen Laubmoose. Leipz. 1833.

* K. D. Hüllmann, Danmarks Historie. Overs. af N. J. S. Bloch. Kbhvn. 1797.

* A. Hoyer, Dännemarkische Geschichte. Flensburg 1719.

* Jacobsen, Schlüter u. Petersen, Geschichte d. Königreichs Dännemark u. d. Herzogthümer. Schleswig 1832.

* L. N. Soliffes Reise in Palästina, Syrien u. Egypten im J. 1817. Leipz. 1821.

A. de Jussieu, Botanique. Paris s. a.

* A. W. Kephallides, Reise durch Italien u. Sicilien. Th. 1. 2. Leipz. 1818.

H. Kiepert, Historisch-geographischer Atlas der alten Welt. Weimar 1848.

Kjærbølling, Kongeriget Danmarks Fugle 5-8de Hefte.

** N. H. Klausen, Achilles auf Skyros. Ein Trauerspiel. Hamburg 1831.

* Fr. Klee, Europa siden 1815. Kbhvn. 1837.

* — Amerika H. 1=6. Kbhvn. 1837=39.

Kolderup=Nesbvinge, Kongel. Forordninger og aabne Breve XXV D. 2det Hefte 1849. Kbhvn. 1850.

* Kort Beretning om den danske Kirkes Reformation. For menige Christne ved Jubelfesten 1836. Kbhvn.

* J. Krag=Høst, Fædrelandet. Forsøg til en kort Beskrivelse af den danske Stat. Kbhvn. 1816.

* E. Krag, Kunstreise durch Nord=Deutschland, Th. 1. 2. Sønderburg 1822. Hamburg 1824.

* G. F. Krebel, Die vornehmsten Europäischen Reisen. 15te Aufl. Th. 1=4. Hamburg 1791=96.

* E. C. Kruse, St. Vicelin. Altona 1826.

H. Krøyer, Naturhistorisk Tidsskrift. Ny Række, 2det B., 5te og 6te H. Kbhvn. 1848=49.

* Kurze Geschichte der merkwürdigsten Begebenheiten des achtzehnten Jahrhunderts. Bd. 1=3, 2te Aufl. Leipz. 1801.

* E. Kuff, Versuch einer ausführlichen Naturbeschreibung der Herzogthümer Schleswig u. Holstein. 1 B. 1 H. Altona 1819.

* F. B. Köster, Lehrbuch der Pastoral=Wissenschaft. Kiel 1827.

G. Lamé, Lehrbuch der Physik für höhere polytechnische Lehranstalten. Deutsch. v. C. H. Schnufe. B. 1=3. Darmstadt 1838=41.

** C. Langberg, Lærebog i Verdenshistorien til Brug for de høiere Skoler. 1ste Deel. Odense 1849.

* C. G. Langen, Cregetische Versuche. Th. 1, 2. Chemnitz. 1770=73.

* J. Langii Historia ecclesiastica Ed. II. Halæ Magd. 1731.

* G. H. v. Langsdorff, Bemerkungen auf einer Reise um die Welt in den Jahren 1803 bis 1807. B. 1=2. Frankf. a. M. 1813.

** H. C. F. Lassen, Opgaver til franske Stile. Første Saml. Odense 1850.

* Le royaume de la Hongrie. Cologne 1686

† Lectiøns-cataloger for Universitetet i Vintersf. 1849 og Sommersf. 1850.

* C. G. H. Lenz, Braunschweigs Kirchenreformation im sechszehnten Jahrhunderte. Wolfenb. u. Leipz. 1828.

* N. Leth, Opfordring til at takke Herren for det suundne Aar. Odense 1827.

† Lister over Examen Artium, Afgangsex. og anden Ex. 1819.

* H. J. Lornsen, Ueber das Verfassungswerk in Schleswig-Holstein. Kiel 1830.

* Love for det forenede Belgjorenheds-Selskab. Kbhvn. 1838.

* M. Luthers Haus-Postill. Lüneburg 1638.

E. C. Marko, Om det danske Monarkies Grundskatter og Statsgjeld. Kbhvn. 1812.

H. Martensen, Den kristelige Dogmatik. Kbhvn. 1849.

* Ph. Melancthon, Loci præcipui theologiæ. Viteb. 1558.

* ——— Opera omnia, ed. I. A. Detzer. Vol I. P. 1-2. Erlangæ 1828.

Memoires de M. de Falckenskjold par Ph. Secretan. Paris 1826.

* J. D. Michaelis, Overs. af det N. T. overs. af Bach. 2den Deels 2det B. Kbhvn. 1797.

Michelle et histoire romaine T. 1-3. Bruxelles 1813 (1 Exp.).

* Michelsen u. Asmusen, Archiv für Staats- u. Kirchengeschichte der Herzogthümer Schleswig, Holstein, Lauenborg u. d. angr. Länder. B. 1, 4, 5. Altona 1833, 1843.

* C. Miesegaes, Leben des St. Willihads u. S. Ansgars. Bremen 1826.

Milne Edwards, Zoologie. Paris 1847.

† C. Molbeck, Nyt historisk Tidsskrift 3die B. 1 og 2. Kbhvn. 1849, 50.

* Mourad, Bidrag til Skildring af Guinea-Kysten. Kbhvn. 1822.

- * K. Ph. Moritz, Reisen eines Deutschen in Italien. Th. 1-3. Berlin 1792, 93.
- * L. I. N. Morus, Epitome theologiæ christianæ. Ed. III. Lips. 1795.
- * J. L. Mosheims Vollständige Kirchengeschichte Th. 1-9. Leipz. 1769-78.
- * I. L. Moschemii Institutiones historiæ ecclesiasticæ. s. l. et a.
- * U. C. Mule, Skildring af Hovedbegivenhederne i Historien. 2det Dplag. D. 1-4. Odense 1815-23.
- * L. C. Müller, Ansgars Levnet. Kbhvn. 1842.
- * F. Münter, Nachrichten v. Neapel u. Sicilien. Kopenh. 1790.
- * K. C. Mohl, Breve fra Indien. Kbhvn. 1840.
- * P. M. Müller, Efterladte Skrifter. 2den Udg. 4-6 B. Kbhvn. 1849.
- * Novum Testamentum græce, cur. C. C. de Leutsch. Lips. 1828.
- * C. M. Olrik, Fragmenter, efterladte af Forfatteren til den patriotiske Tilskuer. Helsingør 1769.
- * Om Kong Harald Klavs Daab og den christelige Kirkes Begyndelse i Danmark. Kbhvn. 1826.
- * F. W. Otte, Oekonomisch-statistische Beschreibung der Insel Fehmern. Schleswig 1796.
- † Oversigt over det Kongl. danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger i Aaret 1819. No. 3-8. 1850 No. 1-3.
- * Paulus, Sammlung d. merkwürdigsten Reisen in den Orient. Th. 1-7. Gena 1792-1803.
- * J. A. Petersen, Wanderungen durch die Herzogthümer Schleswig, Holstein u. Lauenberg, (17 Hefter) Rendsburg 1839-43.
- N. M. Petersen, Forelæsninger over den nordiske Mythologie 4-6 H. Kbhvn. 1819.
- E. Petit og A. Thornam, Tidsskrift f. populær Naturvidenskab H. 1-3. Kbhvn. 1849.
- Plan f. de bebudede Udgaver af græske og latinske Forfattere, samt Bemærkninger til de udkomne Hefter af Platons Dialoger. Kbhvn. 1849.
- Udvalgte Dialoger af Platon, udgivne til Skolebrug af F. W. Wiehe, 2det Hefte. Kbhvn. 1819.
- Raf. Politi, Occhiali pe' fedanzati ovvero carta topographica dell' isola Maritaggio. Girgenti 1835.
- * E. Pontoppidan, Gesta et vestigia Danorum extra Daniam. T. 1-3. Lipsiæ et Hafniæ 1740.
- * ——— Collegium pastorale practicum. Hafn. 1757. 4.

* E. Pontoppidan, Kurzgefaste Reformationshistorie d. dänischen Kirche. Lübeck 1734.

† Programmer:

1. Indbydelsesskrift til Kjøbenhavns Universitets-Fest i Anledn. af Kongens Fødselsdag 1849 (F. C. Sibbern, Nogle Betragtninger over Stat og Kirke). Reformationstest 1849. (J. L. Ussing, De Parthenone eiusque partibus disputatio).

2. J. P. Mynster, Indbydelsesskrift til Biskop Daugaards Indvielse. Kbhvn. 1850.

3. Indbydelsesskrifter fra de danske lærde Skoler i Aaret 1849: Aalborg Kathedralskole; Marhuus Cathedralsskole og videnskabelige Realskole; Borgerdydskolen paa Christianshavn (C. Svenningsen, Bidrag til vor Skoles Statistik); Borgerdydskolen i Kjøbenhavn; Frederiksborg lærde Skole (A. de Richelieu, Lærebog i den evangeliske kristelige Religion 1ste H.); Horsens lærde Skole (Realcatalog over Skolens Bibliothek); Rørding lærde Skole; Metropolitan-skolen (J. Holbech Prove af en tydsk Ordsviningslære); Nykjøbing Cathedralsskole (G. F. W. Lund, Om det oldnordiske Sprogs Overeensstemmelse med det græske og latinske i Ordføjningen); Odense Cathedralsskole (R. J. F. Henriksen, Nygræs Digt om Maineterne); Randers lærde Skole; Reikjaviks lærde Skole (S. Egilsson, Ritgjördir, tilheyrandi Snorro Eddu); Ribe Cathedralsskole (Plan for Underviisningen i Ribe Cathedralsskole); Roskilde Cathedralsskole (F. C. Sundrup, Biographiske Efterretninger om de Candidater, som have underkastet sig philologisk Embedsexamen). S. N. J. Bloch, Grundsetninger for Underviisningen i de lærde Skoler, hørende til Indbydelsesskr. f. 1848. Rønne lærde og Real-Skole. Slagelse lærde Skole (J. C. H. Fischer, Brudstykker af en mathematisk Lærebog I-IV). Sørg Akademis Skole (E. F. Bojesen, Om visse characteristiske Udtryk og Betegnelser hos Aristoteles); v. Westens Institut.

4. Programmer fra de preussiske Provindser for 1847 (133) og 1848 (128).

* R. H. L. Bölig Elementarkursus f. den Bortrag der Geschichte unsers Geschlechts. Dresden u. Leipz. 1799.

* J. N., Ein Wort zu den Landsteuten u. Holstein u. Schleswig. Schleswig 1831.

* P. C. Rafn Oversættelse af Femsvinga og Ahytlinga Saga m. m. Kbhvn. 1829.

* Rahbek, Haandbog i den europæiske Statshistorie. Kbhvn. 1803.

C. Ramus, Differential- og Integral-Regning. Kbhvn. 1844. 4.

— Analytisk Geometrie, Kbhvn. 1848. 4.

- * J. Ramus, *Norriges Beskrivelse*. Kbhvn. (1715). 4.
- L. Redtenbacher, *Die Gattungen d. deutschen Käfer-Fauna*. Wien 1815.
- * Reise durch Deutschland, Dänemark, Schweden, Norwegen u. einen Theil v. Italien in den Jahren 1797=99. Th. 1. Leipz. 1801.
- * J. J. Ritter, *Handbuch d. Kirchengeschichte*. Elberfeld 1826.
- J. L. Rohmann, *Schildringer af den nyeste Tids Historie*. D. 1=3. Odense 1847, 48.
- * Rollin, *Historie alter Zeiten u. Völker*. Aus d. Franz. v. G. E. Müller. Th. 1=13. Dresden u. Leipz. 1738=49.
- * L. Ross, *Geschichte d. Herzogthümer Schleswig u. Holstein bis auf den Regierungsantritt des oldenburgischen Hauses*. Kiel 1831.
- M. G. Rudelbach, *Den evangeliske Kirkeforfatnings Oprindelse og Princip*. Kbhvn. 1849.
- * Fr. Rühß, *Das Verhältniß Holsteins u. Schlesiens z. Deutschland u. Dänemark*. Berlin 1817.
- Römische Dichter in neuen metr. Uebersetzungen*. Herausg. v. Tafel, Dsiander u. Schwab. 39 Bd.
- F. C. v. Savigny, *Geschichte d. römischen Rechts im Mittelalter B. 1=6*. Heidelberg 1826=34.
- * Salmon, *Die heutige Historie von allen Nationen*, 1ster Th. aus dem Engl. v. Herrn v. Goch. Altona 1732. 4.
- * Salmon, *Die heutige Historie von Arabien ic.* Altona u. Flensburg 1747. 4.
- * Saxo Grammaticus, *Danica historia*. Francof. ad Moen. 1576. fol.
- M. J. Schleiden, *Die Botanik als inductive Wissenschaft* Th. 1, 2. Leipz. 1845, 46.
- † P. A. Schleisner, *Forsøg til en Nosographie af Island*. Kbhvn. 1849.
- * J. A. Schmidii *Compendium historiæ ecclesiasticæ V. et N. Testamenti*, Lips. 1739.
- * J. F. Schouw, *Dansk Tidsskrift* No. 15=20. Kbhvn. 1849, 50.
- * J. M. Schroeckhii *Historia religionis et ecclesiæ christianæ*. Ed. altera. Berolini 1785.
- * J. L. Schwarz, *Beschreibung der Reisen um die Welt u. Entdeckungen im Südmeer*. Th. 1. 2. Hamburg 1775.
- * F. C. Schönau, *Danske lærde Fruentimmer B. 1. 2*. Kbhvn. 1753.
- * C. L. Seidel, *Pastoral-Theologie*. Halmstädt 1749.
- H. P. Selmer, *Nekrologiske Samlinger H. 1-4*. Kbhvn. 1849.

† H. P. Selmer, Supplement til Kbhvns. Universitets Nar-
boger. No. 1 for 1848.

L. An. Senecæ opera ed. C. R. Fickert Vol. III. Lips. 1815.

* Sestini, Beschreibung des Kanals von Constantinopel.
Uebers. v. G. J. Jagemann. Hamburg 1786.

** N. Sibbern, Franke Stiilovelfer, 3die Uffnit. Kbhvn. 1850.

N. Siemesen, Geometriens Grundtræk genetisk fremstillede til
Skolebrug.

* Joh. Sleidan, Wahrhaftige Beschreibung geistlicher u.
weltlicher Sachen unter Kayser Carolo dem fünften verlossen.
Verteutschet von H. Pantaleon. Basel 1556.

* Sneedorffs samtlige Skrifter. Bd. 1—7, Kbhvn. 1775, 76.

* C. Sommerfelt, Geographie til Ungdommens Brug, 5te
Uflag. Kbhvn. 1797.

* Spittler, Grundriß der Geschichte der christlichen Kirche.
5te Aufl. v. Plank. Göttingen 1812.

K. v. Spruner, Historisch-Geographischer Handatlas, 13te
Lieferung (Atlas Antiq. III). Gotha 1850.

† Statistisk Tabelværk, udgivet af Finantsministeriet, 16de og
17de H. Kbhvn. 1849. Fol.

† G. Steenberg, Om Synspunktet for Opfattelsen af
Philos Gudserkjendelse. Kbhvn. 1849.

Steen Bille, Beretning om Corvetten Galatheas Reise om-
kring Jorden, D. 1. 2. Kbhvn. 1819, 50.

* F. L. Stollberg, Geschichte der Religion Jesu Christi.
Th. 1=15. Hamburg 1806=18.

* B. G. Struve, Vollständige teutsche Reichshistorie. Gena
1732.

* P. F. Suhms Geschichte Dänemarks u. s. w. von F.
Stiller. Hamburg 1816.

* Tagebuch einer Reise nach dem südlichen Theil von Nor-
wegen im Sommer 1788. Hamb. u. Kiel 1789.

* W. A. Teller, Wörterbuch d. neuen Test. 2te Aufl.
Berlin 1773.

* S. Letens, Christendommens Indførelse i Norden.
Kbhvn. 1826.

† Thesaurus Græcæ linguæ ab. H. Stephano constructus,
Edd. C. B. Hase, G. et L. Dindorfii Vol. VII, fasc. 4. Parisiis.

M. A. Thiers, Histoire du Consulat et de l'Empire, Livr.
36-45. Bruxelles 1847.

* Th. Thomsen, Ueber den Ursprung u. den bisherigen
Fortgang des Flecken Gravenstein. Flensburg 1829. 4. -

* A. Thura, Idea historiæ litterariæ Danorum. Hamb. 1723.

* J. A. Turretius, Christliche Kirchengeschichte. Deutsch
v. J. G. Köllner. Königsberg 1759.

* Ueber die Taufe des Königs Harald Klak's. Schlesw. 1826.

M. N. Ursin, Stiftsstaden Viborg. Kbhvn. 1849.

* G. W. Valentin er, Die Bedeutung des tausendjährigen
Subelfestes, am ersten Pfingsttage 1826. Flensb. 1826.

* Walch, Entwurf einer vollständigen Historie der römischen
Päbste. Göttingen 1758, 2te Ausg.

G. Weber, Vollständiges Namen- und Sachregister z. Schloss-
fers Geschichte des 18ten Jahrhunderts. Heidelberg 1849.

** C. F. Wegener, Ueber das wahre Verhältniss des Her-
zogs von Augustenburg zum holsteinischen
Aufuhre. Kopenh. 1849.

** ——— Von der Landeshoheit über das alte Rends-
burg auf der Eiderinsel. Kopenhagen 1850.

* C. E. Weismann, Introductio in historiam ecclesiasti-
cam. T. 1. 2. Stuttg. 1718, 19. 4.

* (C. F. Wichmann) Margaretha Dronning til Danmark,
Norge, Sverrig. Kbhvn. 1824.

* E. M. W. v. Zimmermann, Australien, B. 1, 2 Ham-
burg 1810.

Dehlenschlägers Tragoedier i 10 Bind. 5, 8, 9, 10
B. Kbhvn. 1849.

————— Grindringer 1ste H. Kbhvn. 1850.

Adam Oehlenschläger. Et Mindeskript om Festen den
11de Novbr. 1849. Kbhvn.

H. C. Orsted, Manden i Naturen. Kbhvn. 1850.

De ovenfor med † betegnede Bøger ere sendte af Mini-
steriet, de med ** betegnede ere Gaver af forskjellige Mænd,
tildeels Forfatterne, de med * betegnede høre til Biskop Te-
tens's Donation. En Fortegnelse over de Bøger af denne
Donation, som vare Doubletter for Skolens Bibliothek, er i
sin Tid indsendt til Ministeriet, efter hvis Ordre derefter
den største Deel af disse Doubletter er fordeelt til Metro-
politanskolens, Noeskilde, Frederiksborg, Slagelse, Ronne, Ny-
kjøbing, Randers og Aalborg Skoles Bibliotheker.

Den offentlige Examen

i

Odense Cathedralsskole for Aaret 1850

foretages i følgende Orden:

Fre dagen den 19de Juli.

- 8—12. VI, V, IV Cl. Latinsk Stil.
- 8—10. II, I Cl. Regning.
- 12—1. Sangprobe.
- 3—6. VI Cl. Geometrisk Opgave.
- 3—6. V Cl. Naturhistorie.
- 3—6. IV Cl. Græff.

Lø verdagen den 20de Juli.

- 8—12. VI, V Cl. Udarbejdelse i Modersmaalet.
- 8—9½. II Cl. Dansk Stil.
- 9½—11. I Cl. Dansk Stil.
- 8—12. IV Cl. Religion.
- 8—12. III Cl. Naturhistorie.
- 3—6. VI Cl. Versjon.
- 3—6. IV Cl. Udarbejdelse i Modersmaalet.
- 3—6. III Cl. Dansk Stil.

Mandagen den 22de Juli.

- 8—11. VI Cl. Arithmetisk Opgave.
- 8—11½. V Cl. Religion.
- 8—12. III Cl. Arithmetik.
- 3—6. VI, V, IV Cl. Tydsk Stil.
- 3—5. II Cl. Naturhistorie.
- 3—6. I Cl. Religion.

Tirsdagen den 23de Juli.

- 8—11½. VI Cl. Religion.
- 8—11½. V Cl. Mathematik.
- 8—12. III Cl. Tydsk.
- 3—6. VI Cl. Fransk.
- 3—5. III Cl. Regning.
- 3—5. II Cl. Dansk.

Onsdagen den 24de Juli.

- 8—12. VI Cl. Græsk.
- 8—12. IV Cl. Mathematik.
- 8—12. III Cl. Dansk.
- 3—6. VI Cl. Tydsk.
- 3—6. V Cl. Historie og Geographie.
- 3—5. I Cl. Dansk.

Torsdagen den 25de Juli.

- 8—12. VI Cl. Mathematik.
- 8—12. IV Cl. Historie og Geographie.
- 8—12. III Cl. Latin.
- 3—6. V Cl. Fransk.

- 3—6. II Cl. Religion.
3—5. I Cl. Tydsk.

Fredegen den 26de Juli.

- 8—12. VI Cl. Latin.
8—12. IV Cl. Fransk.
8—11. II Cl. Historie og Geographie.
3—5. VI Cl. Hebraisk.
3—6. V Cl. Tydsk.
3—5. I Cl. Naturhistorie.

Løverdagen d. 27de Juli.

- 8—11. IV Cl. Tydsk.
8—12. III Cl. Historie og Geographie.
8—10. II Cl. Fransk.
3—6. VI Cl. Naturlære.
3—5. I Cl. Historie og Geographie.

Mandagen den 29de Juli.

- 8—12. V Cl. Latin.
8—12. IV Cl. Naturhistorie.
8—12. III Cl. Religion.
3—6. VI Cl. Historie og Geographie.
3—6. III Cl. Fransk.
3—5. II Cl. Tydsk.

Tirsdagen den 30te Juli.

- 8—11. VI Cl. Naturhistorie.
8—12. V Cl. Græsk.
8—12. IV Cl. Latin.

Onsdagen den 31te Juli Kl. 10 foretages
Translocationen.

Loverdagen den 31te August Kl. 8 foreta-
ges Indlemmelsesproven med dem, som ere anmeldte
til Optagelse i Skolen

Disciplenes Fædre og Foresatte samt andre Sko-
lens og Videnskabernes Belyndere indbydes herved
til at bære denne Examen med deres Nærværelse.

Henrichsen.